

**T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

**T.C.
FİLİBE BAŞKONSOLOSLUĞU
TİCARET ATAŞELİĞİ**

Bulgaristan Ticaret ve Yatırım Rehberi

2018

Türkiye'nin komşusu, dostu, müttefiki ve ortağı Bulgaristan ile her alandaki mevcut ilişkileri bütüncül bir yaklaşımla daha da geliştirmek temel hedefimizdir. Bu süreçte iyi komşuluk, ortaklık, müttefiklik yol gösterici olmaktadır. Karşılıklı yarar ve saygı temelinde sürdürülen yapıcı işbirliği iki ülke ilişkilerinin teminatıdır.

Ortak tarihi ve kültürel mirasımız, soydaş ve vatandaşlar ülkelerimiz arasında halklarımızın dostluğuna ve birlikte yaşama kültürüne önemli katkı sağlamaktadır.

Ekonomik ilişkilerimiz de iki ülke halklarının refahının birlikte ileriye götürülmesinde önemli bir potansiyel içermektedir.

Komşumuz Bulgaristan, Balkanlar'ın coğrafi olarak merkezi konumunda olup hem yatırım imkânları, hem de AB pazarına giriş için önemli fırsatlar sunan bir ülkedir. 2007'de Bulgaristan AB'ye tam üye olmuştur. Bulgaristan, AB üyeliği sürecinde ekonomik yapısında, başta iş ortamı ve güvenliği olmak üzere önemli reformlar yapmış, mevzuatını AB mevzuatı ile uyumlaştırma sürecini tamamlamıştır. Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerinin hukuki altyapısı,

başta Gümrük Birliği olmak üzere, çeşitli alanlarda imzalanmış anlaşmalarla tamamlanmıştır.

2000'li yılların başında 1 milyar dolar seviyelerinde olan iki ülke ticaret hacmi, 2016 yılında 4,5 milyar dolar seviyesine ulaşmış, 2017 yılında da dengeli bir şekilde 5,5 milyar dolara yükselmiştir. Ülkemiz istatistiklerine göre, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında ihracatımız sırasıyla 1,675 milyar dolar, 2,383 milyar dolar ve 2, 804 milyar dolar; ithalatımız ise sırasıyla 2,254 milyar dolar, 2,142 milyar dolar ve 2,772 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı itibariyle, Almanya ve İtalya'dan sonra % 6,9 payla ülkemiz Bulgaristan'ın 3'üncü büyük ticaret ortağı olmuştur. Bulgaristan'ın ithalatında beşinci, ihracatında ise dördüncü sıradayız. İkili ticaret hacmimiz, ulaşım ağlarının gelişmesi ve gümrük kapılarımızdaki işlemlerin hızlanmasıyla çok daha artacaktır. Bu süreçte, gümrük kapılarında çeşitli nedenlerden dolayı yaşanmakta olan kuyrukların da bütüncül bir yaklaşımla iki ülkenin ortak yararına aşılması yönünde yoğun çalışmalarımız bulunmaktadır.

Düşük vergiler (% 10 kurumlar vergisi, % 10 gelir vergisi), düşük iş yapma maliyetleri (işgücü maliyetleri, enerji maliyetleri), AB fonlarından faydalanma imkanı Bulgaristan'a yatırımı cazip kılan ana unsurlardır. Bulgaristan'ın iş ortamına ilişkin bu göstergeler, iki ülke ekonomilerinin tamamlayıcı yapısı ile birlikte değerlendirildiğinde, iki ülkenin karşılıklı ticaret ve yatırım ilişkilerinde artış trendinin bundan sonra da devam edeceği görülmektedir.

Nitekim, son yıllarda Türkiye'den Bulgaristan'a, özellikle üretim alanında, önemli yatırımlar yapılmıştır. Komşumuz Bulgaristan'a toplam yatırımlarımız 2,3 milyar euro seviyesine ulaşmıştır. Bulgaristan'da önemli yatırımcı konumunda 65 Türk şirketi bulunmaktadır. En büyük müstakil sanayi yatırımı, bir Türk şirketler grubuna aittir. Türk şirketlerinin yatırımları imalat sanayii, tarımsal üretim, turizm, bankacılık ve sağlık sektöründe yoğunlaşmaktadır. Bu yatırımların Bulgaristan ekonomisine sağladığı doğrudan istihdam 15 bini aşmaktadır. Doğrudan ve dolaylı istihdamla birlikte, 50 bin dolayında kişi için ekonomik kazanç ve refah yaratılmaktadır.

Türk yatırımlarının çoğunlukla ihracat hedefli üretim yaparak, Bulgaristan ekonomisine önemli ihracat geliri ve katma değeri sağladığı, büyük ölçekli yatırımlarımızın ana iş modelinin;

Balkanlar ve AB pazarı için Bulgaristan'ı lojistik üs olarak ele aldığı tespit edilmiştir. Bulgaristan'ın yatırım ve ticaret alanlarında lojistik üs olarak tercih edilmesinin ana parametrelerinin; Bulgaristan'ın AB üyeliğinden kaynaklanan tek pazar avantajları, kurumlar vergisi, işgücü maliyetleri, operasyonel işletme maliyetlerinin düşüklüğü ve Bulgaristan'ın ülkemizin AB'ye açılan koridorda yer alması olduğu değerlendirilmektedir.

Bulgaristan'ın AB dönem başkanlığı sürecinde ülkemiz ile AB ilişkilerinde yapıcı rol üstlenme girişimleri, üst düzey ikili ziyaretler; ticaret ve yatırım ilişkilerini kazan-kazan anlayışı içinde ele almamızı sağlamıştır. Nisan 2018'de Türkiye'de gerçekleşen Türk-Bulgar İş Forumu ile sonbaharda Bulgaristan'da Türk ve Bulgar iş adamlarının katılımıyla gerçekleşecek iş forumunun iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerini hızlandıracağı düşünülmektedir.

İkili ticaret ve yatırım ilişkileri açısından bir diğer olumlu gelişme Türkiye-Bulgaristan Ekonomik İşbirliği Anlaşması'nın 24 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesidir. Bu anlaşmanın önümüzdeki dönem ticaret ve yatırım ilişkilerine ivme sağlayacak nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Büyükelçiliğimiz ve temsilciliklerimiz, Türk yatırımcıların Bulgaristan'da iş birliği imkânlarını geliştirmeye istek göstermelerinden mutluluk duymakta ve iş adamlarımızı Bulgaristan'da yatırım yapmak konusunda teşvik etmektedir. Büyükelçiliğimiz Ticaret Müşavirliği ve Bulgaristan'da kain Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi

Odası, bu kapsamda ikili ticaret ve yatırıma ivme sağlamak için birbirini tamamlayan önemli çalışmalar yapmaktadır. Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası, her iki ülkede ticaret ve yatırım yapmaya istekli iş adamlarına iyi bir referans noktasıdır. Bu yönüyle, yararlı bir tanışma ve danışma çerçevesi sunmaktadır. Ticaret Müşavirliğimiz ise, şirketlerimize yönelik Bulgaristan ekonomisine ilişkin genel ve sektöre özel raporların hazırlanması, Türk ve Bulgar firmalarının eşleştirilmesi, Bulgaristan kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve şirketleriyle iletişim ve irtibat desteği sunulması, Bulgaristan ekonomisindeki gelişmeleri yansıtan haftalık haber bültenlerinin hazırlanması, Bulgaristan'da açılan kamu ihalelerinin takibi ve 1 milyon euro üzerindeki kamu ihalelerinin şirketlerimizle paylaşılması, yatırımcılarımız ve ihracatçılarımıza her türlü bilgi desteğinin sunulması, Türkiye'deki fuarların tanıtımı ve Bulgaristan şirketlerinin fuarlara yönlendirilmesi, belirli sektörlerde Türkiye'den ithalat yapmak isteyen büyük şirketlere ülkemizde alım heyetleri düzenlenmesi amacıyla çalışmalar yürütmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Sofya Büyükelçiliği olarak, Ticaret Müşavirliğimiz ve Filibe ve Burgaz Başkonsolosluklarımızla, en iyi şekilde hizmet vermeye çalışılmaktadır. Bu süreçte sizlerin dilek ve temennileri bizler için önemlidir.

Dr. Hasan ULUSOY

T.C. Sofya Büyükelçisi

Günümüz küresel ticaretinde coğrafi yakınlık, komşuluk ilişkileri, ticaret ve yatırım ilişkilerinin temel belirleyicilerinden birisi olmaya devam etmektedir. Bulgaristan'ın komşu ülke olması ve en büyük ticaret ortağımız Avrupa'ya açılan kapı olması, Gümrük Birliği'nin ticaret için sağlam bir hukuki zemin getirmesi, iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerini olumlu etkilemektedir.

Nitekim 2000'li yılların başında 1 milyar dolar seviyelerinde olan iki ülke ticaret hacmi, 2017 yılında 5,5 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 2017 yılında Türkiye Bulgaristan'ın üçüncü ticaret ortağı olmuştur, Bulgaristan ise bir sıra ilerleyerek Türkiye'nin 16. ihracat partneri konumuna yükselmiştir.

AB içinde göreceli olarak düşük kurumlar/gelir vergisi ve işletme operasyonel maliyetleri ile AB pazarına giriş için lojistik üs potansiyeli, Bulgaristan'ı cazip yatırım destinasyonu yapmaktadır.

Bulgaristan'daki Türk yatırımların yelpazesi oldukça geniş olup, cam üretimi, alüminyum üretimi, otomotiv yedek parça üretimi, ambalaj üretimi, seramik üretimi, sağlık, enerji, bankacılık, gayrimenkul gibi çeşitli alanlarda Türk yatırımları bulunmaktadır. 15 bini aşkın kişiye istihdam sağlayan bu yatırımlar genellikle AB'ye ihracat odaklıdır.

Hem ticarete hem yatırımda pozitif bir ivme yakalanmış olmakla birlikte, iki ülkenin tamamlayıcı ekonomik yapısı ve komşuluğu bağlamında daha fazla potansiyel olduğu aşikâr. İki ülke iş adamları bir araya gelerek, iki ülke imkân setlerini karşılıklı daha iyi bildikçe bu potansiyel değerlendirilebilecektir.

Günümüz dünyasında sektöründeki trendleri yakından takip eden, bilgiye dayalı iş modellerini tasarlayabilen ve hızlı davranabilen şirketler hayatta kalabilmektedir. İki ülke ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesi vizyonu ile çalışmalarını yürüten Ticaret Müşavirliğimizin önceliklerinden birisi, iş dünyamızın doğru bilgiye hızlı ve kolay ulaşımını temin etmektir.

Bu çerçevede, ihracatçılarımıza ve yatırımcılarımıza her türlü bilgi desteğinin (mevzuat, istatistik vb.) sunulması, Bulgar firmalar hakkında ticari istihbarat hizmeti verilmesi, ülkede açılan kamu ihalelerinin takibi ve şirketlerimizle paylaşılması, Bulgaristan iş dünyasındaki en önemli gelişmeleri yansıtan haftalık haber bültenlerinin hazırlanması ve Bulgaristan ekonomisine ilişkin genel ve sektör spesifik raporların, rehberlerin, bilgi notlarının hazırlanması Müşavirliğimizin sunduğu başlıca hizmetlerdir. Bunun yanı sıra, Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası ile birlikte Müşavirliğimizin iş adamlarına yönelik düzenlediği seminerler ve bilgilendirici toplantılar firma faaliyetlerine önemli katkı sağlamaktadır.

İşbu rehber, iki ülke ticaret ve yatırım potansiyeline ışık tutmak amacıyla hazırlanmıştır. Bulgaristan'ın makroekonomik verileri, dış ticareti, AB'deki yeri, Türkiye ile ticareti, Bulgaristan'daki Türk yatırımları, Bulgaristan'da iş yapmak isteyenler için pratik bilgiler, yatırım teşvikleri ve Bulgaristan'ın Türk ürünlerinin Avrupa'ya ihracatında lojistik üs olma potansiyeli rehberimizde işlenen başlıca konulardır.

Bu rehberin hazırlanmasında emeği geçen Müşavirliğimizdeki ve Filibe Ticaret Ataşeliğindeki çalışma arkadaşlarıma, geribildirimleri ile bu çalışmaya ışık tutan BULTİŞAD ve üyesi iş adamlarına teşekkürü bir borç bilir, rehberin iş dünyası temsilcilerimize girişimlerinde değer sağlamasını temenni ederim.

M. Emrah SAZAK

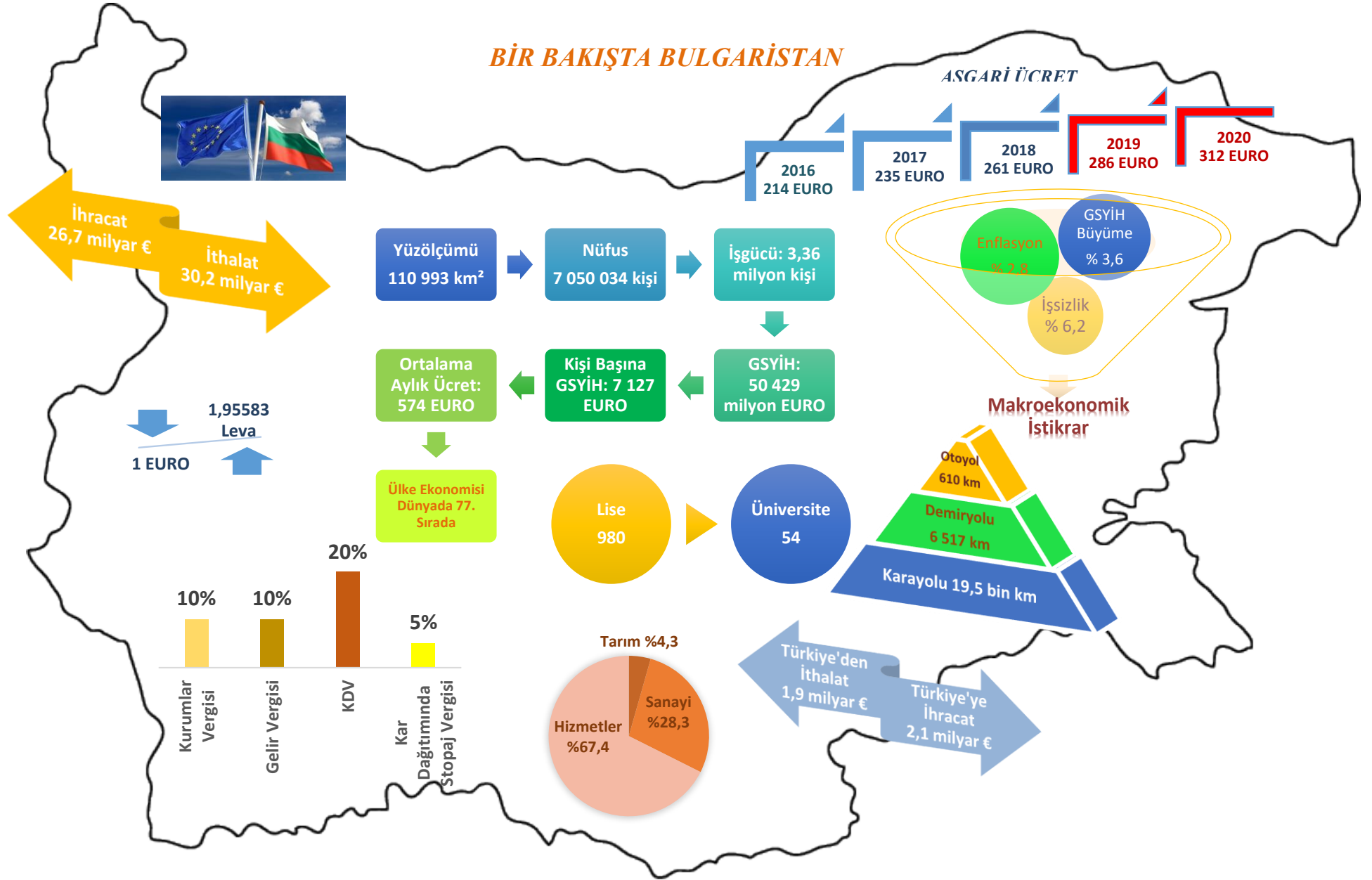
Sofya Ticaret Başmüşaviri

İÇİNDEKİLER

BİR BAKIŞTA BULGARİSTAN	3
BULGARİSTAN'A İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	4
BULGARİSTAN TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİ	4
BULGARİSTAN EKONOMİSİNİN AVRUPA'DAKİ YERİ	6
BALKANLAR BÖLGESİ	6
BAZI AB ÜLKELERİNDE KURUMLAR VE GELİR VERGİSİ ORANLARI (2018)	7
BULGARİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ	7
BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE EKONOMİSİ AÇISINDAN ÖNEMİ	10
BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE İLE TİCARİ İLİŞKİLERİ	11
BULGARİSTAN'DAKİ TÜRK SERMAYELİ YATIRIMLAR	14
BULGARİSTAN'DA TÜRK MÜTEAHHİTLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ BÜYÜK ÇAPLI PROJELER	14
BULGARİSTAN YATIRIM TEŞVİKLERİ	15
YATIRIM TANIMLAMASI	15
BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNU ÇERÇEVESİNDE YATIRIMLARA YÖNELİK SAĞLANAN DESTEKLER	16
BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNA GÖRE YATIRIM SINIFLARI	16
YATIRIM SINIFLARINI BELİRLEYEN KRİTERLER	18
Kriter: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro)	18
Kriter: Asgari Yatırım Değeri + Yaratılan İstihdam	19
Öncelikli Yatırım Projesi Kriterleri: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro) + Yaratılan İstihdam	20
VERGİ KOLAYLIKLARI	21
Yatırım Amacıyla İthal Edilen Makine, Cihaz Ve Ekipman İçin Ödenmesi Gereken KDV Borcunun Ertelenmesi	21
Kurumlar Vergisinden Muafiyet	21
BULGARİSTAN'DAKİ YABANCI YATIRIMCILARA SAĞLANAN VİZE, OTURMA İZNİ VE VATANDAŞLIK KOLAYLIKLARI	22
Vize	22
Oturma İzinleri	23
Vatandaşlık	23
BULGARİSTAN'DAKİ ŞİRKET TÜRLERİ	24
VERGİLER	26
VİZE TÜRLERİ	28
ÇALIŞMA İZİNLERİ	29
ÇALIŞMA SAATLERİ	31
AB'YE İHRACATTA BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS OLMA POTANSİYELİ VE AVANTAJLARI	32
BULGARİSTAN'DA OUTSOURCİNG SEKTÖRÜ	32
BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK DAĞITIM ÜSSÜ OLMASI AÇISINDAN SWOT ANALİZİ	33
BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS POTANSİYELİNE İLİŞKİN BAZI SOMUT GÖSTERGELER	35
Dünya Bankası'nın Lojistik Performans Endeksi	35
Bulgaristan'ın Dışa Açıklık Endeksi	35

BULGARİSTAN'DA İŞ YAPMA MALİYETLERİ	36
BULGARİSTAN'DA ALTYAPI.....	37
KARAYOLU ULAŞTIRMASI.....	37
DEMİRYOLU ULAŞTIRMASI	38
LİMANLAR	38
HAVAYOLU ULAŞTIRMASI	39
SERBEST BÖLGELER	39
SANAYİ BÖLGELERİ.....	39
İNTERMODAL TERMİNALLER	40
BULGARİSTAN'DA LOJİSTİK AÇISINDAN ÖNEMLİ MERKEZLER	41
BULGARİSTAN'DA PERAKENDE SEKTÖRÜ	42
SOFYA'DAKİ AVM'LER	42
DİĞER ŞEHİRLERDE AVM'LER	43
BULGARİSTAN'DA AVM'LERDEKİ ORTALAMA KİRA FİYATLARI.....	44
SOFYA'NIN SEMTLERİNDEKİ KÜÇÜK MAĞAZA KİRA FİYATLARI	44
SOFYA'NIN EN POPÜLER BULVAR VE SOKAKLARINDA ORTALAMA KİRA FİYATLARI	45
BULGARİSTAN'IN DİĞER BÜYÜK ŞEHİRLERİNDEKİ ANA TİCARET SOKAKLARINDA ORTALAMA KİRA FİYATLARI.....	46
BULGARİSTAN'DA OFİS VE DEPO ORTALAMA KİRA FİYATLARI	46
YIL İÇİNDE AÇILAN FUARLAR VE FUAR ORGANİZATÖRLERİ	47
BELLİ BAŞLI EKONOMİK VE TİCARİ KURULUŞLAR, PORTALLER, RESMİ KURUMLAR	49
BELLİ BAŞLI KURULUŞLAR	49
TÜRK İŞADAMLARI vb. DERNEKLERİN İSİM, ADRES, TELEFONLARI	53
BULGARİSTAN'DAKİ MESLEKİ KURULUŞLAR	53
AB FONLARI İLE İLGİLİ WEB SAYFALARI	54
BELLİ BAŞLI EKONOMİ VE HABER PORTALLERİ	54
BULGARİSTAN'DA BAZI RESMİ KURUMLARIN WEB SİTELERİ	54
DİĞER RESMİ KURUMLAR	55
TÜRKİYE CUMHURİYETİ BULGARİSTAN TEMSİLCİLİKLERİ	55
RAPORLARIMIZ	56
SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ TARAFINDAN SUNULAN HİZMETLER	57

BİR BAKIŞTA BULGARİSTAN

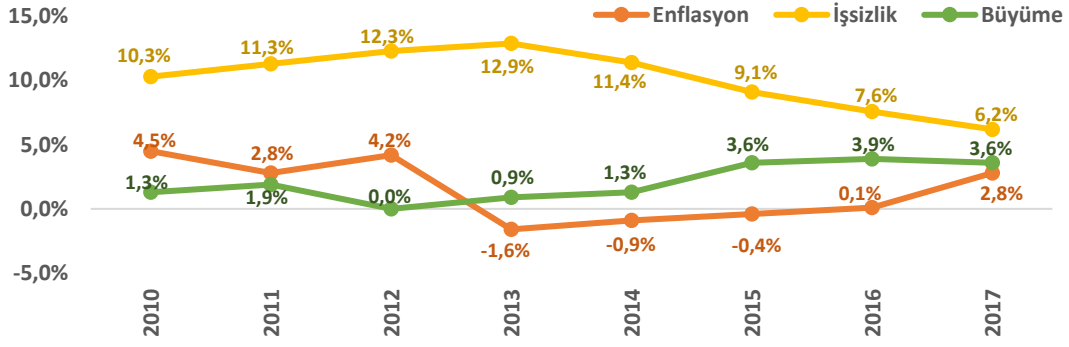
BULGARİSTAN'A İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Devletin adı	Bulgaristan Cumhuriyeti
Başkenti	Sofya
Yönetim biçimi	Parlamenter Cumhuriyet
Resmi dili	Bulgarca
Alfabesi	Kiril alfabesi
Cumhurbaşkanı	Rumen Radev
Başbakan	Boyko Borisov
Dinsel dağılım	Ortodoks Hristiyan, Müslüman
Para birimi	Leva (BGN), 1 Leva=100 stotinki
Ölçü sistemi	Metrik
Üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar	AB, NATO, BM, IMF, WTO, Dünya Bankası
Sabit döviz kurları	Leva/Euro – 1,95583
Yüzölçümü	110.993 km ²
Nüfus (2016)	7 050 034
Kadın	3 627 625
Erkek	3 422 409
Kentsel nüfus	% 73,5
Ortalama yıllık nüfus artışı (%)	- 7
Nüfus yoğunluğu (kişi /km ²)	64
Mesai saatleri ve günleri	9.00-17.30 – Pazartesi-Cuma
Haftalık çalışma saati (Ortalama)	40
Büyük kentler ve limanlar	Sofya, Filibe (Plovdiv), Varna (liman), Burgaz (liman), Rusçuk (Ruse, liman), Eski Zağra (Stara Zagora), Plevne (Pleven)
Uluslararası telefon kodu	+359

BULGARİSTAN TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİ

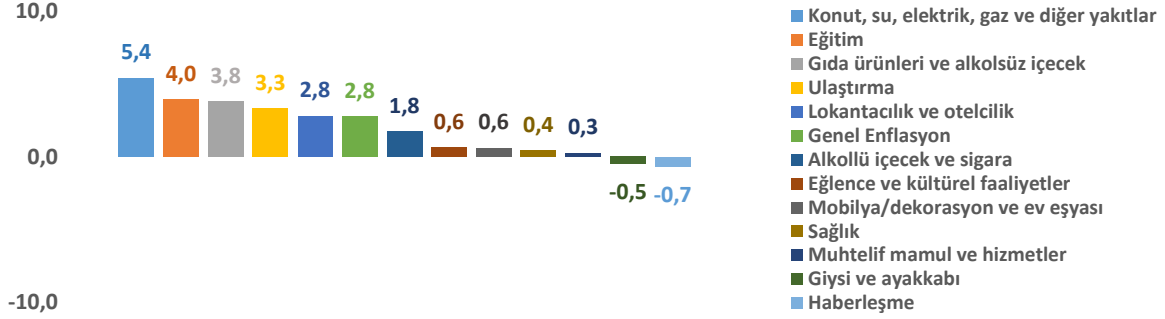
	2014	2015	2016	2017
GSYİH (Milyon €)	42 761	45 286	48 128	50 429
Reel GSYİH Artış Oranı (%)	1,3	3,6	3,9	3,6
Kişi Başına GSYİH (Nominal €)	5 919	6 309	6 752	7 127
Enflasyon Oranı	-0,9	-0,4	0,1	2,8
İşsizlik oranı (%)	11,4	9,1	7,6	6,2
Sektörler itibarıyla GSKD (%)				
Tarım	5,3	4,8	4,7	4,3
Sanayi	27,1	27,9	28,3	28,3
Hizmet	67,6	67,3	67	67,4
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (Milyon €)	2 318	469	220	407
Dış Ticaret (Milyon €)	48 231	49 339	50 307	56 958
İhracat	22 105	22 982	24 126	26 713
İthalat	26 126	26 357	26 181	30 245
Denge	-4 021	-3 374	-2 055	-3 531
Cari İşlemler Dengesi (Milyon €)	35,1	-16,9	1 091,1	2 268,9
Gayri Safi Dış Borç Stoku (Yıl sonu itibarıyla)	39 338	33 493	34 220	33 309
Yıl Sonu İtibarıyla Dolaşımda Olan Para Hacmi (Milyon Leva)	11 587	12 725	14 153	15 703
Seçilmiş Oranlar (%)				
İhracat/İthalat	84,6	87,2	92,1	88,3
İhracat/GSYİH (FOB)	51,7	50,7	50,1	53
İthalat/GSYİH (CIF)	61,1	58,2	54,4	60
Cari İşlem Dengesi/GSYİH	0,1	0	2,3	4,5
Gayri Safi Dış Borç/GSYİH	92	74	71,1	66,1

2010-2017 Döneminde Bulgaristan'da Enflasyon, İşsizlik ve GSYİH Büyüme Oranları (%)

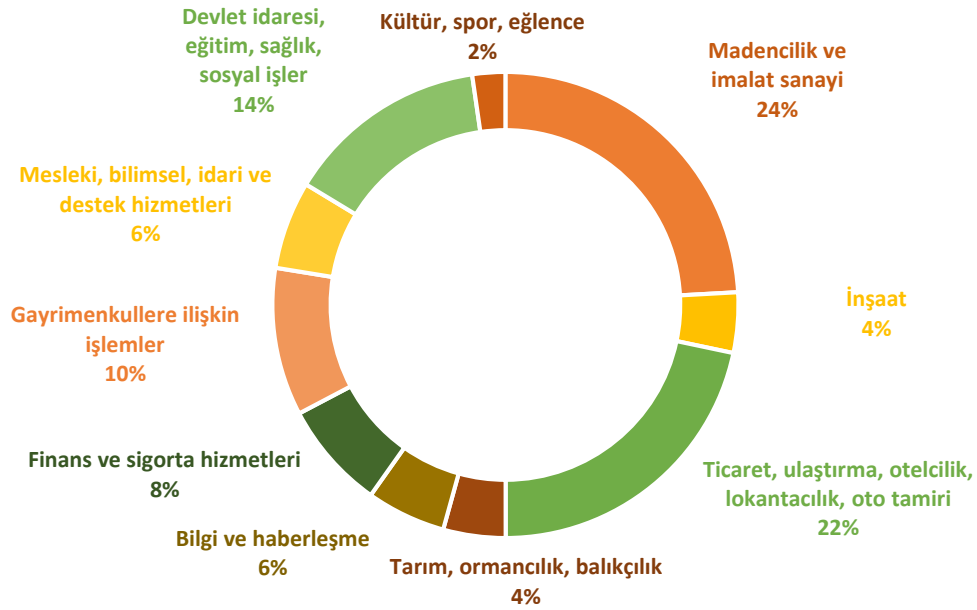
Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat

2017 Yılında Bulgaristan'da Ürün Grupları Bazında Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat

2017 Yılında Bulgaristan'ın Gayri Safi Katma Değerinin Sektörel Dağılımı (%)

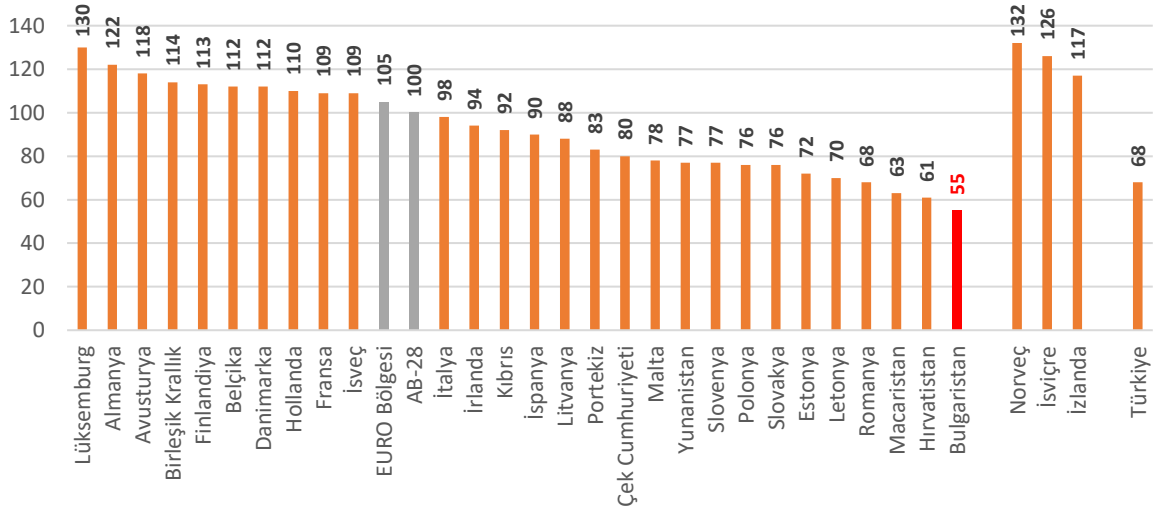

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat

BULGARİSTAN EKONOMİSİNİN AVRUPA'DAKİ YERİ

1 Ocak 2007'de AB'ye tam üye olan Bulgaristan, AB üyeliği koşulları sebebiyle ekonomik yapısında önemli reformlar yapmıştır. AB üyelik döneminde Bulgarların gelirleri AB ortalamasının % 41'inden % 49'una yükselmiş, yoksulluk ve sosyal dışlanma tehlikesi altındaki nüfusun oranı yarı yarıya küçülerek % 30 seviyesine düşmüştür. Ancak, kaydedilen olumlu gelişmelere rağmen Bulgaristan, AB'nin en fakir ülkesi olmaya devam etmektedir. Bu anlamda, gerçek bireysel tüketim de hanehalkı refahının bir ölçütüdür. 2017 yılında Bulgaristan'da satın alma gücü standartları olarak kişi başına gerçek bireysel tüketim AB ortalamasının % 55'i kadardır.

Satın Alma Gücü Standartlarına Göre 2017'de Kişi Başına Gerçek Bireysel Tüketim, AB-28 = 100

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat

BALKANLAR BÖLGESİ

	Bulgaristan	Romanya	Sırbistan	Makedonya	Hırvatistan
Nüfus (milyon)	7,1	19,4	7,2	2,1	4,2
Başkent	Sofya	Bükreş	Belgrad	Üsküp	Zagreb
GSYİH (milyon euro)	50 429	187 868	36 795	10 065	48 676
2016 GSYİH Büyüme Oranı (%)	3,6	6,9	1,9	0	2,8
Dış Ticaret Hacmi (milyon euro)	56 958	126 263	32 297	11 852	31 527
2016 Özel Tüketim Büyüme Oranı (%)	6	12,4	4	4,4	4,6
AB Üyeliği	Evet	Evet	Aday	Aday	Evet

Kaynak: Eurostat

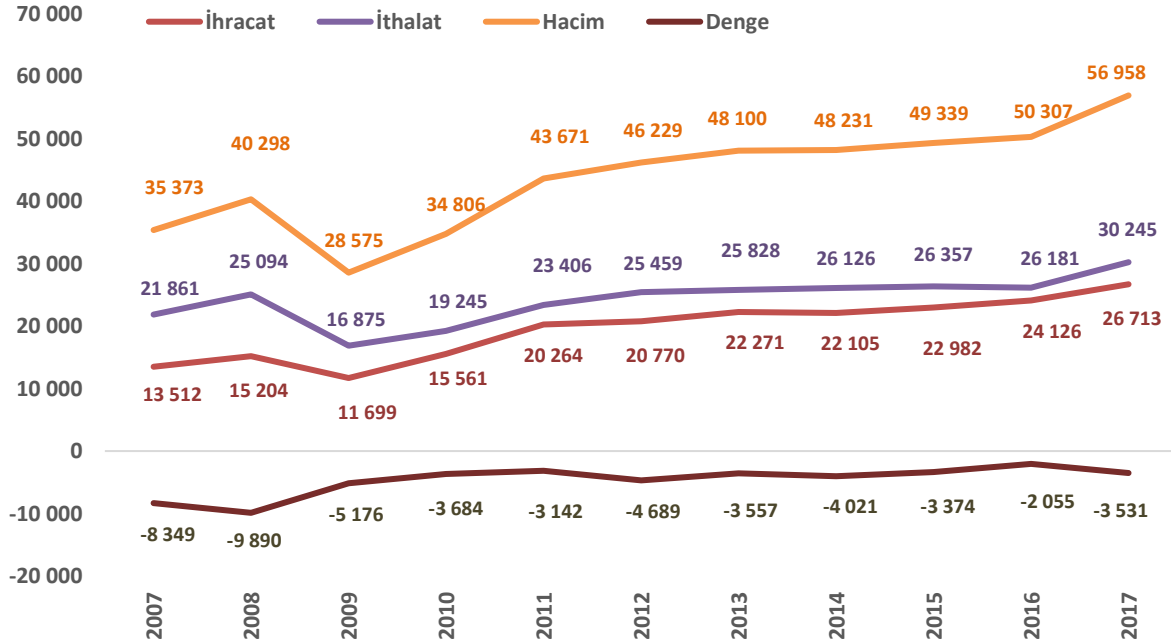
BAZI AB ÜLKELERİNDE KURUMLAR VE GELİR VERGİSİ ORANLARI (2018)

Ülke	Kurumlar Vergisi		Gelir Vergisi	
	Alt Sınır	Üst Sınır	Alt Sınır	Üst Sınır
Macaristan	9%	9%	15%	15%
Bulgaristan	10%	10%	10%	10%
Romanya	16%	16%	16%	16%
Polonya	15%	19%	18%	32%
Çek Cumhuriyeti	19%	19%	15%	22%
İsveç	22%	22%	30%	57%
Avusturya	25%	25%		55%
Fransa	28%	33,33%		45%
Yunanistan	29%	29%	22%	45%
Almanya	30%	33%		47,5%

Kaynak: <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>

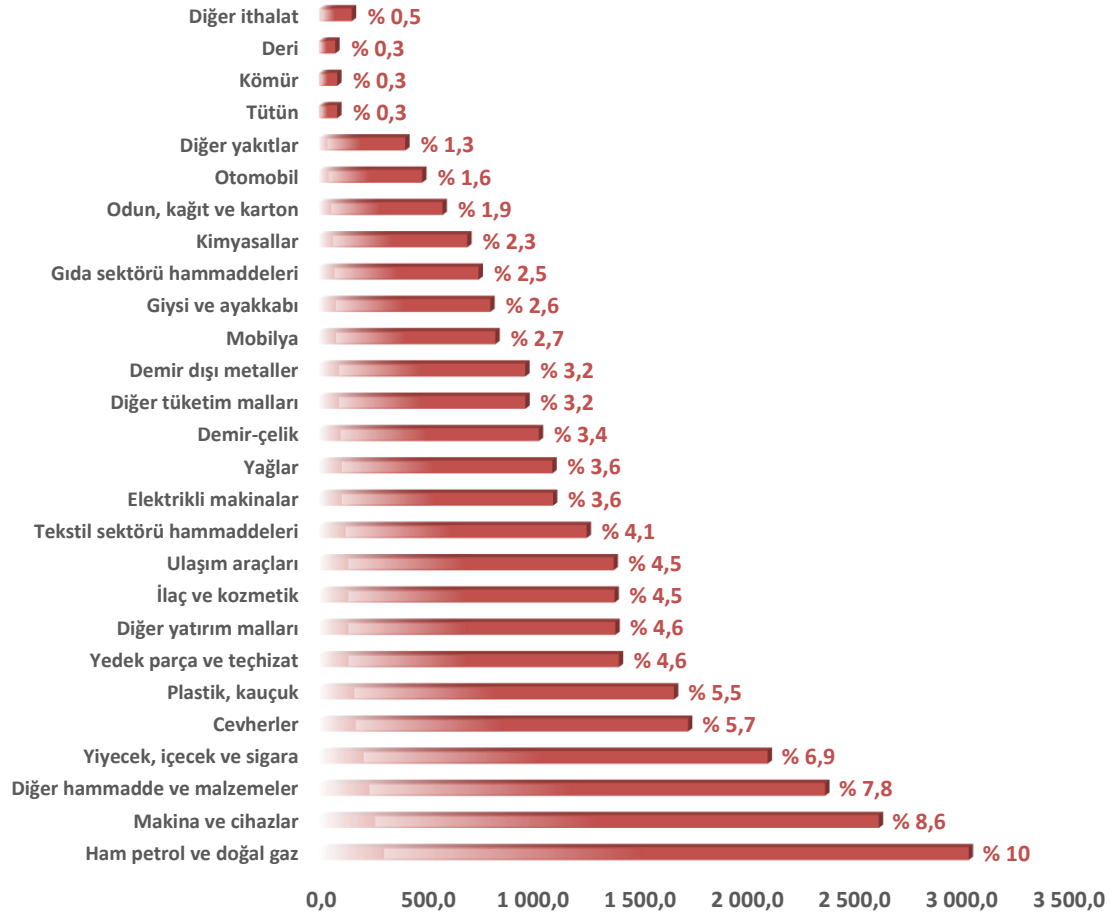
BULGARİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ

2007-2017 Döneminde Bulgaristan'ın Dış Ticareti (Milyon EURO)

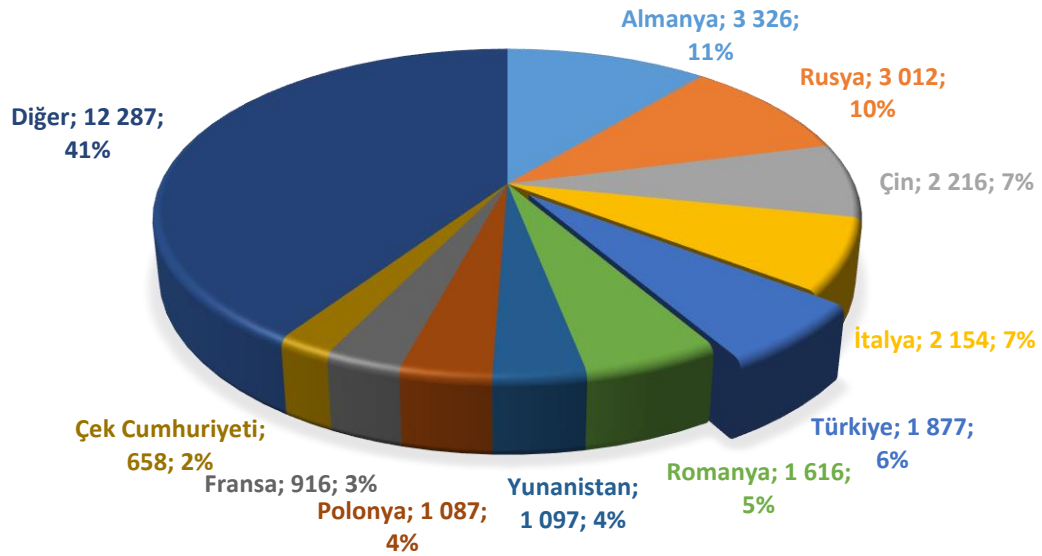
Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2017 Yılında Bulgaristan'ın Ürün Grupları İtibariyle İthalatı (Milyon EURO/%)

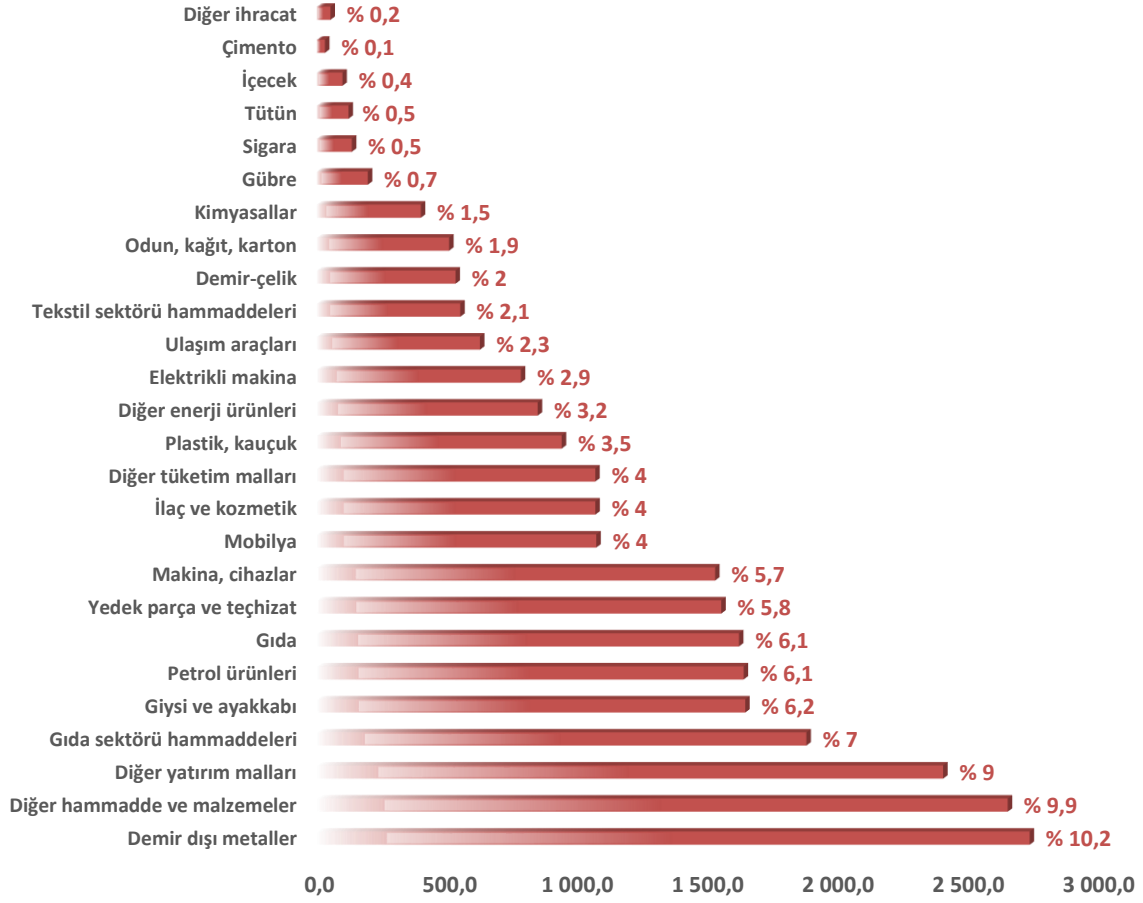
Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2017 Yılında Bulgaristan'ın en Büyük İthalat Partnerleri (Milyon EURO/%)

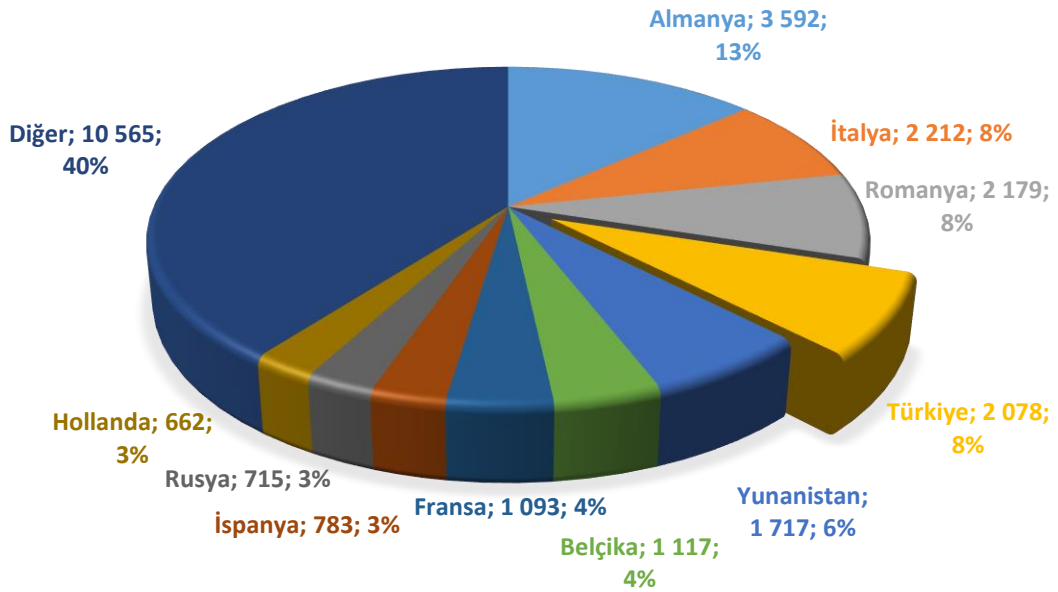
Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2017 Yılında Bulgaristan'ın Ürün Grupları İtibariyle İhracatı (Milyon EURO/%)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2017 Yılında Bulgaristan'ın en Büyük İhracat Partnerleri (Milyon EURO/%)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE EKONOMİSİ AÇISINDAN ÖNEMİ

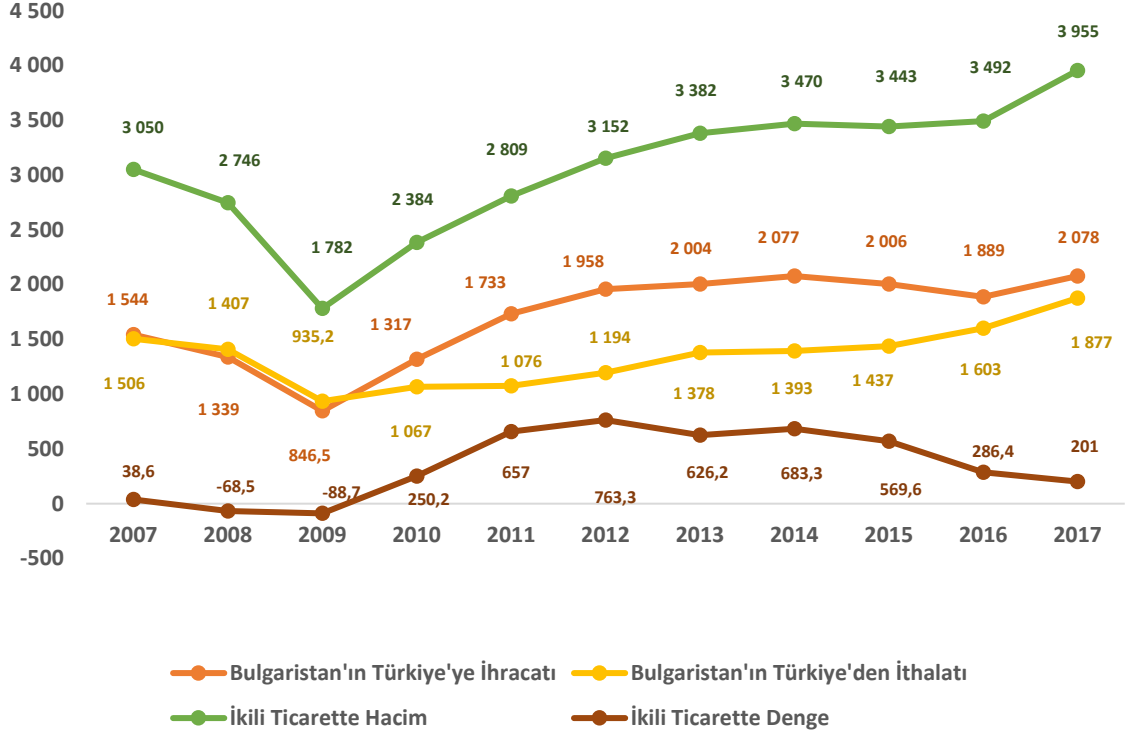

Türkiye ile Bulgaristan'ın 2017 Yılı Verileriyle Karşılaştırması

Türkiye	Göstergeler	Bulgaristan
80,8 milyon	Nüfus	7,1 milyon
784 bin km ²	Alan	111 bin km ²
851 milyar USD	GSYİH	57 milyar USD
% 7,4	GSYİH büyüme oranı	% 3,6
GSYİH'nın % 28,3'ü	Kamu borcu	GSYİH'nın % 25,1'i
% 11,9	Enflasyon	% 2,8
81	Yolsuzluk endeksi	71
GSYİH'nın % 24'ü	Kayıt dışı ekonomi	GSYİH'nın % 29'u
528 EURO	Ortalama çalışma ücreti	542 EURO
% 10,6	İşsizlik	% 6,2

BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE İLE TİCARİ İLİŞKİLERİ

2007-2017 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye İle Yıllık Ticareti (Milyon EURO)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

Bulgaristan'ın **ithalatında** Türkiye'nin ilk beş ülke arasında yer aldığı başlıca ürün grupları:

- Bakır cevherleri
- Motorlu taşıtlar
- Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar
- İzole edilmiş tel ve kablolar
- Bakır hurdaları
- Elektrik enerjisi
- Demir-çelikten yassı haddelenmiş ürünler
- Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları
- Traktör ve motorlu yolcu taşıma araçları için yedek parçalar
- Motorlu yük taşıma araçları

Bulgaristan'ın **ihracatında** Türkiye'nin ilk beş ülke arasında yer aldığı başlıca ürün grupları:

- Petrol yağları ve mineralli yağlar,
- Rafine bakır ve bakır alaşımları,
- İzole edilmiş teller ve kablolar,
- Ayçiçeği tohumu,
- Demir-çelikten borular,
- Motorlu yolcu taşıma araçları,
- Erkek giysi,
- Ayçiçeği tohumu,
- Aspir veya pamuk tohumu yağları,
- Bakırdan levhalar ve şeritler

2013-2017 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'den 4'lü GTİP Bazında İthalatı (Bin Euro)

Sıra No:	GTİP	Açıklama	2013	2014	2015	2016	2017	2017 Pay*	'13-'17 Değişim
1	2603	Bakır cevherleri ve zenginleştirilmiş bakır cevherleri	75 814	65 094	31 661	46 257	117 712	6,2%	55,3%
2	'8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	29 419	42 329	53 722	51 101	77 038	4,0%	161,9%
3	'8544	İzole edilmiş teller, kablolar	50 637	54 674	49 861	49 830	55 953	2,9%	10,5%
4	'2716	Elektrik enerjisi	195	257	3 658	2 499	51 455	2,7%	26287,2%
5	'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri	3 218	1 502	3 507	21 145	45 146	2,4%	1302,9%
6	'6006	Diğer örme veya kroşe mensucat	32 635	33 159	31 730	37 794	36 752	1,9%	12,6%
7	'3907	Poliasetaller, diğer polieterler ve epoksi reçineler; polikarbonatlar, alkit reçineler, polialilesterler ve diğer poliesterler	6 063	8 497	29 749	29 998	35 913	1,9%	492,3%
8	'8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	4 185	16 838	8 424	33 175	33 764	1,8%	706,8%
9	'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham)	128 855	69 142	65 935	50 880	28 807	1,5%	-77,6%
10	'7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri	13 754	13 759	12 570	13 543	28 474	1,5%	107,0%
11	'7408	Bakır teller	10 652	8 885	5 779	13 039	27 969	1,5%	162,6%
12	'7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	9 535	11 362	5 740	12 567	24 514	1,3%	157,1%
13	'7404	Bakır döküntü ve hurdaları	42 515	49 212	34 227	26 502	22 147	1,2%	-47,9%
14	'0805	Turuncgiller	11 073	13 575	18 728	22 349	21 272	1,1%	92,1%
15	'8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	15 761	18 477	15 414	17 981	20 909	1,1%	32,7%
16	'7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	21 890	24 851	23 113	16 841	20 871	1,1%	-4,7%
17	'3920	Plastiklerden diğer plakalar, levhalar, filmler, folyo ve şeritler	16 631	18 007	20 802	20 872	20 445	1,1%	22,9%
18	'4008	Vulkanize edilmiş kauçuktan levha, tabaka, şerit, çubuk ve profiller	19 486	18 760	20 569	19 746	19 059	1,0%	-2,2%
19	'7407	Bakır çubuklar ve profiller	12 208	16 015	17 040	14 949	18 918	1,0%	55,0%
20	'0702	Domates	6 667	10 444	11 128	12 281	18 836	1,0%	182,5%
21	'3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzemeler; plastikten tıplar, kapaklar ve diğer kapama malzemeleri	17 586	18 928	18 478	18 378	18 470	1,0%	5,0%
22	'3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları	14 775	23 606	22 765	18 663	17 282	0,9%	17,0%
23	'8528	Monitörler ve projektörler	19 396	24 992	14 106	16 722	16 519	0,9%	-14,8%
24	'2523	Portland çimentosu, şaplı çimento, cüruf çimentosu, süper sülfat çimentosu ve benzeri su altında sertleşen çimentolar	17 639	16 816	18 329	16 882	16 109	0,8%	-8,7%
25	'7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleri	12 499	15 949	13 978	11 692	15 304	0,8%	22,4%
26	'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	8 672	6 309	8 635	13 320	14 779	0,8%	70,4%
27	'6203	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar	10 947	12 223	13 393	21 367	14 634	0,8%	33,7%
28	'5205	Pamuk ipliği	15 711	14 667	15 344	14 008	13 908	0,7%	-11,5%
29	'8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar; ısı pompaları	16 257	16 950	16 049	15 232	13 737	0,7%	-15,5%
30	'6004	Eni 30 cm.yi geçen, ağırlık itibarıyla % 5 veya daha fazla elastomerik iplik veya kauçuk iplik içeren örme veya kroşe mensucat	14 537	14 929	12 169	13 410	13 535	0,7%	-6,9%
Tablo Toplamı			859 291	819 172	878 458	949 715	1 025 000	53,8%	19,3%
Türkiye'den Toplam İthalat			1 518 503	1 479 380	1 495 061	1 622 738	1 905 231	6,3%	25,5%
Bulgaristan'ın Toplam İthalatı			25 835 831	26 135 127	26 365 099	26 090 568	30 228 094	100,0%	17,0%

Kaynak: ITC

* GTİP bazında paylar Türkiye'den ithalata oran olarak hesaplanmıştır, Türkiye'den toplam ithalatın payı ise Bulgaristan'ın toplam ithalatındaki payı olarak hesaplanmıştır

2013-2017 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'ye 4'lü GTİP Bazında İhracatı (Bin EURO)

Sıra No:	GTİP	Açıklama	2013	2014	2015	2016	2017	2017 Pay*	'13-'17 Değişim
1	'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	505 370	504 666	407 588	470 569	449 941	21,6%	-11,0%
2	'7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	316 241	386 255	263 835	194 581	270 421	13,0%	-14,5%
3	'8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer izole edilmiş elektrik iletkenler	78 947	130 016	164 924	186 438	206 410	9,9%	161,5%
4	'7801	İşlenmemiş kurşun	49 091	72 195	72 323	73 517	104 771	5,0%	113,4%
5	'7901	İşlenmemiş çinko	15 742	30 296	44 797	48 689	64 214	3,1%	307,9%
6	'7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları	142 770	73 205	29 788	31 439	58 379	2,8%	-59,1%
7	'1206	Ayçiçeği tohumu	90 945	33 700	25 663	23 660	45 191	2,2%	-50,3%
8	'0102	Canlı büyükbaş hayvanlar	0	0	10 481	29 144	44 915	2,2%	-
9	'8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	45 015	12 287	56 538	32 372	37 283	1,8%	-17,2%
10	'3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri	41 213	42 781	42 064	25 818	37 046	1,8%	-10,1%
11	'8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	5 159	4 469	5 049	4 748	31 493	1,5%	510,4%
12	'2716	Elektrik enerjisi	98 687	114 158	111 201	74 054	23 920	1,2%	-75,8%
13	'2303	Niştastacılık artıkları ve benzeri artıklar	16 215	17 549	19 243	21 405	20 860	1,0%	28,6%
14	'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri	7 325	7 877	10 196	9 630	20 223	1,0%	176,1%
15	'7409	Bakır sacılar, levhalar, yapraklar ve şeritler	13 948	13 009	18 246	15 346	18 170	0,9%	30,3%
16	'7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam	10 554	15 786	17 196	18 715	17 017	0,8%	61,2%
17	'1512	Ayçiçeği tohumu, aspir veya pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları	4 138	5 367	3 530	8 728	16 983	0,8%	310,4%
18	'4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	11 133	10 699	10 216	12 884	16 771	0,8%	50,6%
19	'4410	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB) ve benzeri levhalar	30 644	20 369	23 527	16 021	16 365	0,8%	-46,6%
20	'4407	Uzunlamasına testere ile biçilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya yaprak halinde açılmış, kalınlığı 6 mm. yi geçen ağaçlar	30 898	32 220	30 236	21 367	16 264	0,8%	-47,4%
21	'9404	Şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşya	1 172	2 906	8 731	15 307	15 761	0,8%	1244,8%
22	'6203	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar	13 439	13 897	13 690	16 073	14 820	0,7%	10,3%
23	'3505	Dekstrinler ve tadil edilmiş diğer niştastalar	19 530	19 929	18 286	15 177	14 532	0,7%	-25,6%
24	'1803	Kakao hamuru	4 765	23 011	31 387	36 147	14 313	0,7%	200,4%
25	'4401	Yakmaya mahsus ağaçlar	4 536	16 219	19 646	9 224	13 631	0,7%	200,5%
26	'4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabakalar halinde)	10 034	7 549	12 766	13 756	13 335	0,6%	32,9%
27	'7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri işler için cam eşya	4 888	5 934	6 823	10 110	12 327	0,6%	152,2%
28	'8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	1 174	10 790	15 418	15 343	12 202	0,6%	939,4%
29	'0713	Kuru baklagiller	6	155	514	3 247	12 046	0,6%	200666,7%
30	'7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	1 335	107	727	5 141	11 584	0,6%	767,7%
Tablo Toplamı			1 574 914	1 627 401	1 494 629	1 458 650	1 651 188	79,4%	4,8%
Türkiye'ye Toplam İhracat			2 002 417	2 072 379	2 006 011	1 888 538	2 078 323	7,8%	3,8%
Bulgaristan'ın Toplam İhracatı			22 217 551	22 107 658	23 224 210	23 571 895	26 716 789	100,0%	20,3%

Kaynak: ITC

* GTİP bazında paylar Türkiye'ye ihracata oran olarak hesaplanmıştır, Türkiye'ye toplam ihracatın payı ise Bulgaristan'ın toplam ihracatındaki payı olarak hesaplanmıştır

BULGARİSTAN'DAKİ TÜRK SERMAYELİ YATIRIMLAR

Bulgaristan Merkez Bankası'nın resmi verilerine göre Türkiye, 2017 yılı yabancı yatırımcı ülkeler sıralamasında 869 milyon euro büyüklüğündeki birikimli yatırımlarıyla 16. sırada yer almaktadır. Ancak, Hollanda sermayesi görünen Bulgaristan'daki en büyük Türk yatırımı olan Şişecam örneğinde olduğu gibi, bazı Türk yatırımları başka ülkeler üzerinden yapıldığı için ülkemizin yatırım rakamını etkilememektedir. Bu nedenle, Bulgaristan'daki Türk yatırımlarının resmi rakamların oldukça üzerinde olduğu ve toplam 2,3 milyar euro seviyesine ulaştığı düşünülmektedir. Bulgaristan'da önemli yatırımcı konumunda faal durumda bulunan 65 adet Türk firması mevcuttur. Türk firmaları tarafından 15 000'den fazla kişi istihdam edilmektedir.

Bulgaristan'a En Çok Yatırım Yapan İlk 20 Ülkenin 2015-2017 Döneminde Yıllık Yatırımları ve 2017 Yılı İtibariyle Bulgaristan'daki Birikimli Yatırımları (Milyon Euro)

Ülke	2015	2016	2017	2017 İtibariyle Birikimli DYY	Pay	Δ '16-'17
Toplam	2 476	1 080	950	39 889	100,0%	-12,0%
1 Hollanda	701	189	885	7 046	17,7%	367,2%
2 Avusturya	383	40	-142	3 873	9,7%	-456,9%
3 Almanya	157	293	131	2 786	7,0%	-55,5%
4 İtalya	63	196	63	2 490	6,2%	-68,0%
5 Yunanistan	74	67	75	2 180	5,5%	11,9%
6 Kıbrıs	-133	75	-27	2 100	5,3%	-135,7%
7 Rusya	30	-41	20	1 914	4,8%	-149,3%
8 İngiltere	-16	74	-61	1 860	4,7%	-183,1%
9 Lüksemburg	41	-44	28	1 579	4,0%	-164,6%
10 İsviçre	102	-74	130	1 436	3,6%	-275,5%
11 Belçika	32	77	-53	1 276	3,2%	-169,4%
12 Fransa	48	116	47	1 130	2,8%	-59,1%
13 İspanya	-1	-42	11	1 013	2,5%	-127,2%
14 Macaristan	15	-52	25	944	2,4%	-148,4%
15 ABD	67	-31	-60	904	2,3%	93,5%
16 Türkiye	85	72	81	869	2,2%	12,4%
17 İngiliz Virjinya Adaları	250	-38	-16	834	2,1%	-57,3%
18 Malta	24	-26	10	564	1,4%	-137,3%
19 İrlanda	-2	30	-3	561	1,4%	-110,4%
20 Seyşel Adaları	-3	32	3	354	0,9%	-90,2%
İlk 20 Toplamı	1 916	913	1 147	35 713	89,5%	25,6%

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

BULGARİSTAN'DA TÜRK MÜTEAHHİTLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ BÜYÜK ÇAPLI PROJELER

Kiska-Haznedaroğlu Ortaklığı/ Podkova-Makaza karayolu inşaatı	Tinsa-Erko/ E-79 karayolu üzerinde tünel inşaat işleri		Mapa-Cengiz JV/ Lyulin Otobanı		İçtaş-TİE/ Varna ve Burgaz Havalimanları Ek Terminal Yapıları	
Bitiş tarihi 2005	2006	2007	2010	2011	2012	2013
	Doğuş-Eko/ Trakya Otobanı Lot 5		Kayı İnşaat/ Serdika Center AVM Sofya		Doğuş/ Sofya Metro su Nadejda- Cherni Vrah Hattı	
						Halen devam etmektedir
						Doğuş-Via Construct/ Sofya Metro su 3. hat üzerinde inşaat işleri

BULGARİSTAN YATIRIM TEŞVİKLERİ

YATIRIM TANIMLAMASI

Bulgaristan’da yatırımlara yönelik destekler Bulgaristan Yatırımları Teşvik kanunu çerçevesinde sağlanmaktadır. Yatırım teşvikleri konusunda yetkili kurum Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki Bulgaristan Yatırımlar Ajansı’dır (<http://www.investbg.government.bg/en/default/contact>). Söz konusu kanuna göre yatırımlar şu şekilde tanımlanmaktadır:

Yeni bir tesis kurulumu ile ilgili maddi ve gayri maddi varlıklar alımı

Mevcut bir tesisin kapasitesinin artırılması

Mevcut bir tesisin üretiminin çeşitlendirilmesi (şimdiye kadar üretilmeyen ürünler üretilmesi)

Mevcut bir tesisin üretim sürecinin kökten değiştirilmesi

Kapanmış bir tesise ait varlıkların alımı

Kapanma eşiğinde olan bir tesise ait varlıkların alımı

BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNU ÇERÇEVESİNDE YATIRIMLARA YÖNELİK SAĞLANAN DESTEKLER

Danışmanlık
Hızlandırılmış idari prosedürler
Bulgaristan Yatırım Ajansı tarafından yatırımcının kamu ile olan idari işlerini takip edecek bir görevli atanması
Kamu ihalesi prosedüründen geçmeden, kamuya ait gayrimenkul alma hakkı
Yatırım projesi kapsamında çalışanların mesleki eğitimine ilişkin finansal destek
Yatırımın yapıldığı araziye kadar olan altyapının inşaatı için finansal destek
Yeni istihdam edilen personel için işveren tarafından ödenen sigorta primlerinin iade edilmesi (en fazla iki yıllık süre için)
Hibe destek

BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNA GÖRE YATIRIM SINIFLARI

Destek Türü	B Sınıfı	A Sınıfı	Öncelikli Yatırım Projesi
Hızlandırılmış idari prosedürler	Evet	Evet	Evet
Bulgaristan Yatırım Ajansı tarafından yatırımcının kamu ile olan idari işlerini takip edecek bir görevli atanması	Hayır	Evet	Evet
Kamu ihalesi prosedüründen geçmeden, kamuya ait gayrimenkul alma hakkı	Evet	Evet	Evet
Yatırım projesi kapsamında çalışanların mesleki eğitimine ilişkin finansal destek	Evet	Evet	Evet
Yatırımın yapıldığı araziye kadar altyapının inşaatı için finansal destek	Evet (sanayi bölgelerinde gerçekleşen iki veya daha fazla yatırım projesi için)	Evet	Evet
Yeni istihdam edilen personel için işveren tarafından ödenen sigorta primlerinin iade edilmesi (en fazla iki yıllık süre ile)	Evet	Evet	Evet
Hibe destek	Hayır	Hayır	Evet: - Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri: % 50; - Eğitim: % 50; - İmalat sanayi: % 10* (işsizlik oranı, ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar)
Kamu - Özel Sektör İşbirliği imkanları	Hayır	Hayır	Evet
Arazi statü değişiminde vergi muafiyeti	Hayır	Hayır	Evet
Daha düşük fiyatlarla arazi alma imkanı	Hayır	Hayır	Evet
Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin sübvansiyon	Hayır	Hayır	Evet

YATIRIM SINIFLARINI BELİRLEYEN KRİTERLER

Kriter: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro)

Bölge veya Sektör	B Sınıfı	A Sınıfı
İmalat sanayi	2,5	5
İşsizlik oranı ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar	1	2
Yüksek teknoloji imalat sanayi faaliyetleri: - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (suni veya sentetik elyaf imalatı hariç); - Temel eczacılık ürünlerinin veya eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı; - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı; elektronik veya optik ekipmanlarının onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Elektrikli teçhizat imalatı; elektrikli ekipmanların onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı; makinelerin onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) veya yarı treyler (yarı römork) imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı; diğer ulaşım araçları imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı (gemi ve tekne yapımı, bakımı, onarımı ve kurulumu hariç); - Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı	1	2
Aşağıda verilen hizmet sektörlerinde: - Depolama ve ambarlama; - Büro yönetimi ve destek faaliyetleri; çağrı merkezleri faaliyetleri; başka yerlerde sınıflandırılmamış diğer işletme destek hizmet faaliyetleri (outsourcing);	0,75	1,5
Yüksek teknoloji ve bilgi yoğun hizmet sektörlerinde: - Yazılım programları yayımlanması; bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler; bilgi hizmet faaliyetleri; - Muhasebe, defter tutma ve denetim faaliyetleri; vergi danışmanlığı; - İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri; mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri; bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri; - Eğitim; - İnsan sağlığı hizmetleri ve yatılı bakım faaliyetleri	0,5	1

Kriter: Asgari Yatırım Değeri + Yaratılan İstihdam

Bölge veya Sektör	B Sınıfı	A Sınıfı
İmalat sanayi	1 (milyon euro) + 100 kişilik istihdam	2 (milyon euro) + 150 kişilik istihdam
İşsizlik oranı ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar	10 kişilik istihdam	25 kişilik istihdam
Yüksek teknoloji imalat sanayi faaliyetleri: - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (suni veya sentetik elyaf imalatı hariç); - Temel eczacılık ürünlerinin veya eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı; - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı; elektronik veya optik ekipmanlarının onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Elektrikli teçhizat imalatı; elektrikli ekipmanların onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı; makinelerin onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) veya yarı treyler (yarı römork) imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı; diğer ulaşım araçları imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı (gemi ve tekne yapımı, bakımı, onarımı ve kurulumu hariç); - Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı	10 kişilik istihdam	25 kişilik istihdam
Aşağıda verilen hizmet sektörlerinde: - Depolama ve ambarlama; - Büro yönetimi ve destek faaliyetleri; çağrı merkezleri faaliyetleri; başka yerlerde sınıflandırılmamış diğer işletme destek hizmet faaliyetleri (outsourcing);	0,25 (milyon euro) + 100 kişilik istihdam	0,5 (milyon euro) + 150 kişilik istihdam
Yüksek teknoloji veya bilgi yoğun hizmetler: - Yazılım programları yayımlanması; bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler; bilgi hizmet faaliyetleri; - Muhasebe, defter tutma ve denetim faaliyetleri; vergi danışmanlığı; - İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri; mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri; bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri; - Eğitim; - İnsan sağlığı hizmetleri ve yatılı bakım faaliyetleri	25 kişilik istihdam	50 kişilik istihdam

Öncelikli Yatırım Projesi Kriterleri: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro) + Yaratılan İstihdam

Bölge veya Sektör	Yatırım Değeri	İstihdam
Genel durum (tüm ülke, tüm sektörler)	50	150
İmalat sanayi	25	150
İşsizlik oranı, ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar	25	100
Yüksek teknoloji imalat sanayi faaliyetleri: - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (suni veya sentetik elyaf imalatı hariç); - Temel eczacılık ürünlerinin veya eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı; - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı; elektronik veya optik ekipmanlarının onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Elektrikli teçhizat imalatı; elektrikli ekipmanların onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı; makinelerin onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) veya yarı treyler (yarı römork) imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı; diğer ulaşım araçları imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı (gemi ve tekne yapımı, bakımı, onarımı ve kurulumu hariç); - Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı	15	100
Yüksek teknoloji veya bilgi yoğun hizmetler: - Yazılım programları yayımlanması; bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler; bilgi hizmet faaliyetleri; - Muhasebe, defter tutma ve denetim faaliyetleri; vergi danışmanlığı; - İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri; mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri; bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri; - Eğitim; - İnsan sağlığı hizmetleri ve yatılı bakım faaliyetleri	10	50
Sanayi bölgesi inşaatı ve bahse konu sanayi bölgesinin sanayi parkına dönüştürülmesi	7,5	15
Teknoloji parkı yapımı	7,5	50

VERGİ KOLAYLIKLARI

Yatırım Amacıyla İthal Edilen Makine, Cihaz Ve Ekipman İçin Ödenmesi Gereken KDV Borcunun Ertelenmesi

Bulgaristan Katma Değer Vergisi Kanunu, 2,5 milyon euroyu aşan ve en az 20 kişiye istihdam sağlayan yatırım projeleri çerçevesindeki donanım (makine, cihaz, ekipman vs.) ithalatında KDV borcunu (% 20) 2 yıl erteleme imkanını sağlamaktadır. Bu imkandan faydalanması için yatırımcının genel olarak karşılaması gereken şartlar:

1. Yatırım projesinin Bulgaristan Maliye Bakanı tarafından onaylanmış olması;
2. Yatırımcının Bulgaristan Katma Değer Vergisi Kanununa göre vergi kaydı olması;
3. Yatırımcının Bulgar devletine karşı herhangi bir vergi veya sigorta borcunun bulunmaması;
4. Yatırım değerinin en az 2,5 milyon euro olması;
5. Yatırım projesinin en fazla 2 yıl içinde tamamlanması;
6. Yatırımın en az 20 kişiye istihdam imkanı sağlaması;
7. Yatırımcının projeyi tamamlaması için yeterli finansman imkanlarına sahip olması

Kurumlar Vergisinden Muafiyet

Kaynak: Bulgaristan Yatırımlar Ajansı

Bulgaristan Kurumlar Vergisi Kanunu hükümlerine göre, işsizlik oranı, Bulgaristan ortalama işsizlik oranını % 25 oranında aşan belediyelerde yatırım veya ek yatırım yapıldığında, bahse konu yatırım büyüklüğünün yarısı miktarında kurumlar vergisi muafiyet hakkı doğmaktadır.

Bulgaristan Kurumlar Vergisi Kanunu hükümlerine göre, işsizlik oranı, Bulgaristan ortalama işsizlik oranını % 25 oranında aşan belediyelerde yatırım veya ek yatırım yapıldığında, bahse konu yatırım büyüklüğünün yarısı miktarında kurumlar vergisi muafiyet hakkı doğmaktadır. Dört yıl boyunca söz konusu haktan efektif olarak faydalanılması mümkündür. Aşağıda sayılan şartların tümünün yerine getirilmesi durumunda vergiden muafiyet söz konusu olabilmektedir:

- Çalışanların % 80'i söz konusu belediye sınırları içinde ikamet etmelidir;
- Vergi muafiyetinin sağlanacağı yıl şirketin herhangi bir vergi veya sosyal sigorta primi borcunun olmaması gerekmektedir;
- Şirket varlıklarının muaf tutulan vergi miktarı kadar artırılması ya da vergi miktarı tutarında bir meblağın bir sonraki yıl işçilere yapılan ödemeler için kullanılması gerekmektedir. İşsizlik oranlarındaki değişiklikler, bu hakkı kazanmış firmanın hak kullanımını engellemez.

Örnek: 2017 yılında Bulgaristan'ın işsizlik oranı yüksek olan bir bölgesine **100 000 euro** değerinde yatırım yapılmıştır. Yatırımı yapan işletme, 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında oluşacak kurumlar vergisi borcunun toplamda **50 000 euroyu** aşmayacak kısmının muafiyet hakkından yararlanabilmektedir.

BULGARİSTAN'DAKİ YABANCI YATIRIMCILARA SAĞLANAN VİZE, OTURMA İZNİ VE VATANDAŞLIK KOLAYLIKLARI

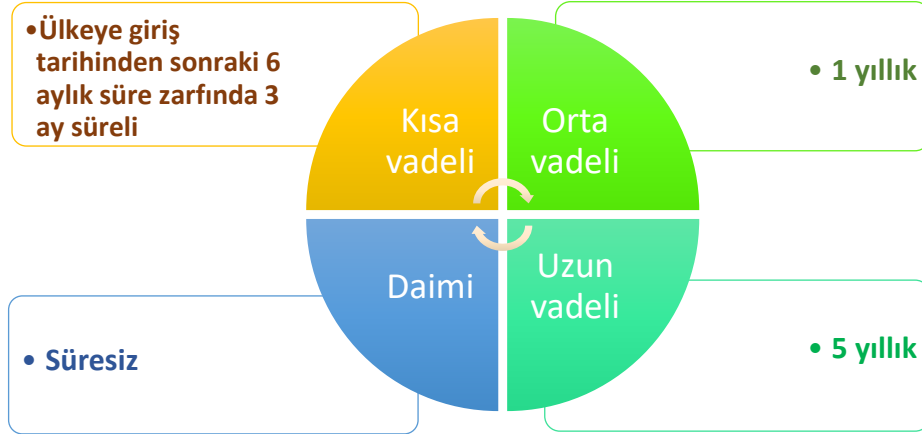
Vize

Uzun süreli vize (D Tipi), yabancı uyruklunun Bulgaristan'a giriş yapıp sonrasında oturma izni için başvurmasında gerekli olan vize türüdür. Bu vizenin geçerliliği altı aydır ve sahibine 180 güne kadar ikamet izni sağlamaktadır. D tipi vize, geçerli olduğu müddetçe, sahibine Bulgaristan'a çok sayıda giriş yapma hakkını vermektedir. Bir yıl geçerli olan ve **360 güne kadar oturma izni** sağlayan D tipi vizesinin verilebileceği yabancılar:

1. Bilim araştırmaları gerçekleştiren yabancılar;
2. En fazla 1 yıl süren programlar çerçevesinde Bulgaristan'da eğitim gören öğrenciler;
3. Master öğrencileri veya stajyerler;
4. Turizm hizmetleri sözleşmesi kapsamında Türk işveren tarafından Bulgaristan'a kontrol ve koordinasyon görevleri ile görevlendirilen yabancılar;
5. **Bulgaristan Yatırım Ajansı'na sertifika başvurusunda bulunmuş veya sertifika almış bir Türk yatırımcısı tarafından Bulgaristan'daki yatırım sürecini kontrol amacıyla görevlendirilen yabancılar.**

D tipi vize kendi başına Bulgaristan'da çalışma hakkı vermez (sadece oturma hakkı). Tüm vize başvuruları ilgili Bulgar diplomatik misyonuna veya konsolosluğuna yapılmalıdır. Türk vatandaşları ayrıca, VFS Global (<http://www.vfsglobal.com/bulgaria/turkey/>) vize hizmetleri şirketi aracılığı ile Ankara, İstanbul, Edirne, Bursa, Gaziantep, Adana ve İzmir'den de vize başvurularını yapabilmektedir.

Oturma İzinleri

B sınıfı, A sınıfı veya Öncelikli Yatırım Projesi sertifikası almış bir yatırımcı Bulgaristan'da daimi oturma izni alabilmektedir.

Yatırımcı şirket adına bu imkandan kim faydalanabilir?

1. Bulgar şirketinde en az % 50 pay veya hisse sahibi olan ortaklar;
2. Bulgaristan Ticaret Siciline kayıtlı olan şirket müdürleri veya temsilcileri;
3. Yatırımın Ar-Ge, üretim, pazarlama veya başka temel bir bölümünde görev almak ve/veya kontrol amaçlı istihdam edilen çalışanlar (iş sözleşmesi aracılığı ile).

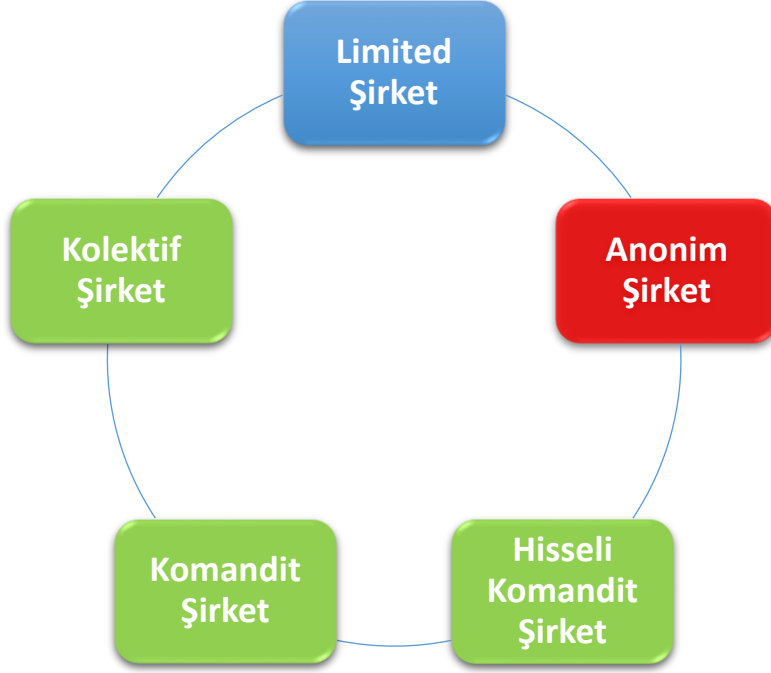
Yatırımcı şirket adına bu imkandan kaç kişi faydalanabilir?

1. Yatırımın tamamlanmasına kadar – 3 kişi;
2. Yatırımın tamamlanmasından sonra – 8 kişi.

Vatandaşlık

Yukarıda belirtilen şekilde daimi oturma izni alan yabancılar, oturma iznini aldıkları tarihten bir yıl sonra Bulgaristan vatandaşlığı alabilmektedir. Yabancı tarafından bu şekilde Bulgaristan vatandaşlığı alınabilmesi için yatırımın A sınıfı yatırım kriterlerini karşılaması gerekmektedir.

BULGARİSTAN'DAKİ ŞİRKET TÜRLERİ

Limited Şirket

1. Ayrı bir tüzel kişidir;
2. Asgari Sermaye: 2 Bulgar Levası (1 EURO);
3. Şirket kendine ait mal varlığı ölçüsünde sorumludur (ortaklar, şirkete yatırdıkları sermaye ile sınırlı olmak üzere sorumludur).

Anonim Şirket

1. Ayrı bir tüzel kişidir;
2. Asgari Sermaye: 50 000 Bulgar Levası (25 000 EURO);
3. Şirket kendine ait mal varlığı ölçüsünde sorumludur (hissedarlar, şirkete yatırdıkları sermaye ile sınırlı olmak üzere sorumludur).

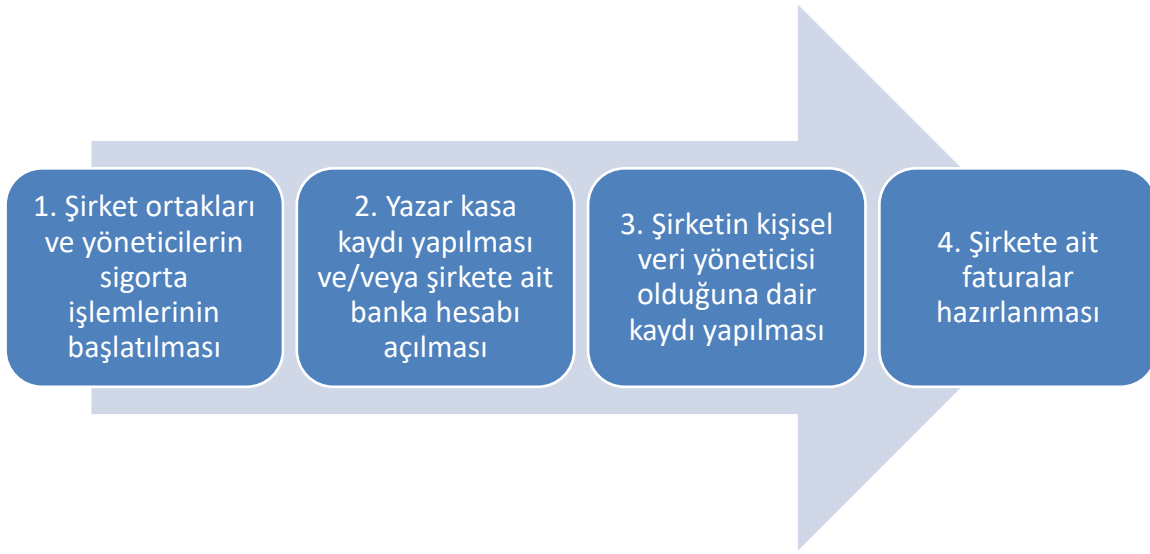

Yabancı Şirket Şubesi

1. Ayrı bir tüzel kişi değildir;
2. Sermayesi yoktur;
3. Şubeyi açan ana şirket kendine ait mal varlığı ölçüsünde Bulgaristan'daki şubesinden sorumludur.

Limited şirket kuruluşu	Başvuru ücreti 55 EURO (elektronik başvurularda 23 EURO)	5 gün
Anonim şirket kuruluşu	Başvuru ücreti 180 EURO (elektronik başvurularda 90 EURO)	5 gün
Yabancı Şirket Şubesi	Başvuru ücreti 170 EURO (elektronik başvurularda 85 EURO)	14 gün

ŞİRKET KURULUŞUNDAN SONRA ATILMASI ZORUNLU ADIMLAR

ŞİRKET KURULUŞUNDAN SONRA ATILMASINI ÖNERİLEN ADIMLAR

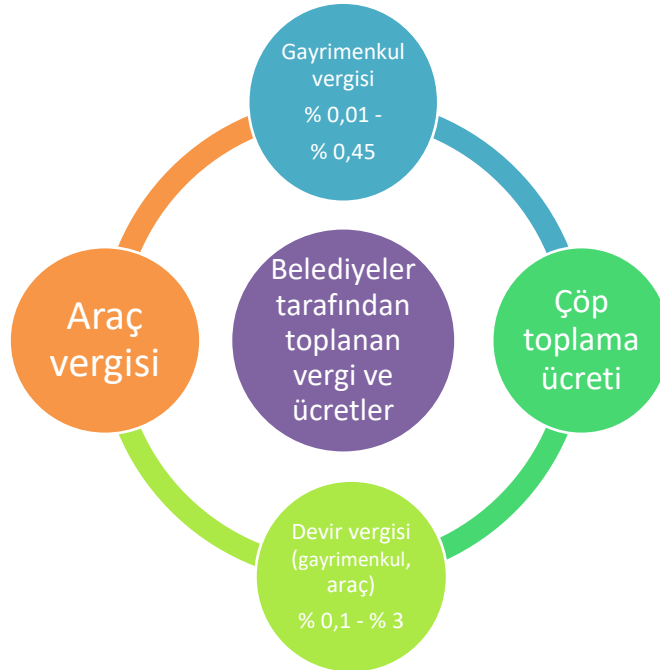

VERGİLER

Örnek:

A. B. adlı Türk vatandaşı 2017 yılında Bulgaristan’da ‘C’ adlı Limited şirketini kurmuştur. Şirket 2017 yılında 1000 EURO gelir ve 900 EURO gider kaydetmiştir.

Not:

Belediyelerin topladıkları nihai vergi ve ücretler, varlıkların değeri, özellikleri, bulundukları belediye sınırları vs. gibi unsurlar göz önünde bulundurularak belirlenir.

GÜMRÜK VERGİSİ

Gümrük vergilerine ilişkin Bulgaristan, direkt olarak AB'nin gümrük mevzuatı ve Ortak Gümrük Tarifesi'ni uygulamaktadır

AB üyeliğinin ardından Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin bir tarafı haline gelen Bulgaristan ile Türkiye arasında Gümrük Birliği kapsamında sanayi ürünlerinin ticaretinde gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Tarım ürünleri içinse AB'nin Türk tarım ürünlerine uyguladığı tercihli vergi oranları uygulanmaktadır.

AB TARİC sisteminden her ürünün AB'ye ithal edilmesi aşamasında aranan şartlar ve belgelere ilişkin mevzuata, gümrük vergilerine ürün GTİP kodu ile arama yapılarak ulaşılmaktadır. İnternet adresi:

http://ec.EUROpa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

ÖTV

Alkol

Tütün Ürünleri

Elektrik ve enerji ürünleri

AMORTİSMAN ORANLARI

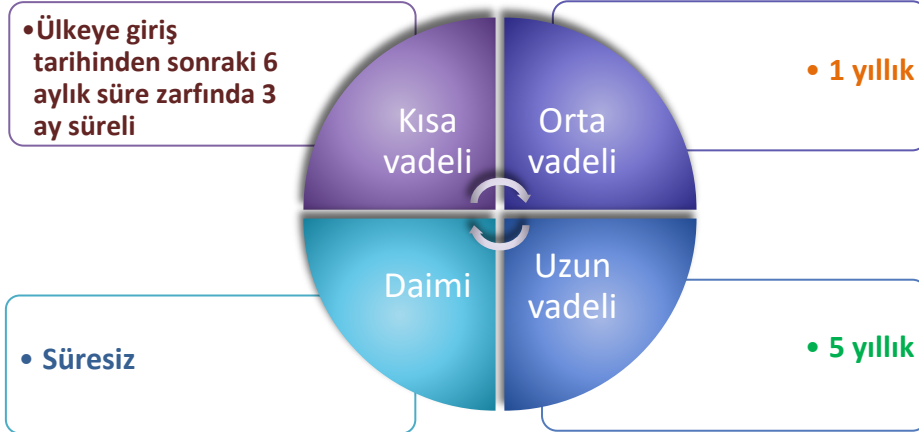
Bulgaristan Kurumlar Vergisi Kanunun 55. maddesi gereğince şirket varlıklarının sınıflarına göre yıllık amortisman oranları belirlenmiştir:

Kategori	Varlık	Yıllık Amortisman Oranı (%)
1.	Binalar, ekipman, iletişim aletleri, elektrik enerjisi taşıyıcıları, iletişim hatları	4
2.	Makinalar, üretim teçhizatı, tesisler	30
3.	Otomobil hariç ulaşım araçları, yol ve uçak pistleri	10
4.	Bilgisayarlar, bilgisayar çevre birimleri, yazılım ve cep telefonları	50
5.	Otomobiller	25
6.	Belirli bir süre için kullanılacak varlıklar	0 – 33 1/3
7.	Diğer varlıklar	15

VİZE TÜRLERİ

OTURMA İZİNLERİ

Kısa vadeli ikamet için kısa süreli vize alınması yeterlidir. Bir yabancı'nın orta vadeli, uzun vadeli ve daimi ikamet izin başvurusunda bulunabilmesi için öncelikle uzun süreli bir vize temin etmesi gerekmektedir.

ÇALIŞMA İZİNLERİ

Aksi bir durum Bulgar mevzuatında belirtilmediği sürece, Türk vatandaşları Bulgaristan'da ancak çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir.

Türkiye'deki işveren tarafından Bulgaristan'a belirli görevleri yerine getirmek için görevlendirilen Türk vatandaşı, hizmeti alan yerel işverenin İstihdam Ajansı'na kaydını yaptırması kaydıyla 12 aylık dönem içinde **3 ay çalışma iznine ihtiyacı olmadan** belirli görevleri yerine getirebilmektedir.

Bulgaristan mevzuatı belirli görevler ile ne kastetmektedir?

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilebilmesi için çalışma izni alması gerekmektedir. Mart 2018'de mevzuatta yapılan ve Mayıs 2018'de yürürlüğe giren bir değişiklik ile yerel işverenin istihdam edeceği üçüncü ülke vatandaşları sayısı istihdam edilen Bulgar ve diğer AB vatandaşları sayısının % 10'undan % 20'sine (KOBİ'ler için % 35'ine) yükseltilmiştir.

Bulgaristan'da çalışma iznine ihtiyacı olmadan çalışma hakkına sahip olan Türk vatandaşları:

Not:

Yukarıda bahsi geçen görevleri icra eden Türk vatandaşlarının çalışma iznine ihtiyacı olmaması oturma iznine de ihtiyacı yoktur anlamına gelmez. Bahse konu Türk vatandaşları Bulgaristan'daki ikametlerini VİZE veya oturma izni aracılığıyla temin etmek durumundadır.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 5 Bulgar veya AB vatandaşının (KOBİ'lerde çalışacak üçüncü ülke vatandaşlarının azami sayısı Bulgar ve AB vatandaşlarının % 35'ini geçmemelidir) çalışması gerekmektedir. Buna rağmen bazı istisnai durumlarda bu kural geçerli değildir:

Avrupa Birliği Mavi Kartı	Kurumsal Transfer	Görevlendirme
		
Yüksek nitelikli (üniversite diploması sahibi) Türk vatandaşları	Türkiye'deki şirketten Bulgaristan'daki iştirak şirkete çalışan transfer edildiğinde	Türkiye'deki şirketin Bulgaristan'da faaliyet gösteren bir Bulgar şirketine hizmet vermek üzere çalışan görevlendirdiğinde

% 20 (KOBİ'ler için % 35) kuralına rağmen mevsimsel çalışma izni (3 ila 9 ay arası geçerli) alındığında bu kural geçerli değildir. Mevsimsel çalışma izninin geçerli olduğu sektörler:

Tarım

Ormancılık

Balıkçılık

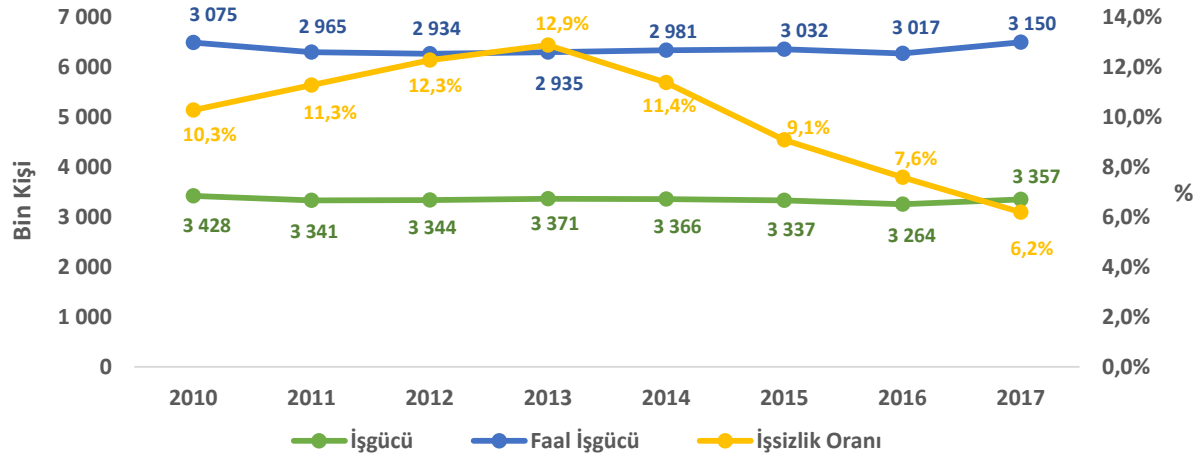
Otelcilik

Restorancılık

Geçerli bir vizesi olan ve Bulgaristan'da en fazla 90 güne kadar mevsimsel bir işte çalışacak Türk vatandaşlarının çalışma iznine ihtiyacı yoktur. Yerel işverenin İstihdam Ajansı'na kaydını yaptırmaması durumunda, Türk vatandaşı **3 ay çalışma iznine ihtiyacı olmadan** mevsimsel bir işte çalışabilmektedir. Mevsimsel çalışma izinleri tarım, ormancılık ve balıkçılık ile otelcilik ve lokantacılık sektörlerinde geçerlidir.

2010-2017 Döneminde Bulgaristan'da İşgücü, Faal İşgücü ve İşsizlik Oranları

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü

ÇALIŞMA SAATLERİ

Mesai süresi:	5 günlük bir iş haftasında, günde 8 saat
Öğle molası süresi:	En az 30 dakika
İş günleri arası dinlenme süresi:	En az 12 saat
İş haftaları arası dinlenme süresi:	En az 48 saat
Dinlenme günleri	Cumartesi ve Pazar
Yıllık ücretli izin	20 iş günü
Gece çalışma saatleri	Saat 22:00'dan saat 06:00'ya kadar
Fazla mesai süresi	Çalışan başına: Yıllık en fazla 150 saat Aylık en fazla 30 saat gündüz vardiyası veya 20 saat gece vardiyası Haftalık en fazla 6 saat gündüz vardiyası veya 4 saat gece vardiyası Günlük en fazla 3 saat gündüz vardiyası veya 2 saat gece vardiyası
Fazla mesai ücretleri	İş günlerinde – en az % 50 daha fazla Dinlenme günlerinde – en az % 75 daha fazla Resmi tatil günlerinde – en az % 100 daha fazla

AB'YE İHRACATTA BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS OLMA POTANSİYELİ VE AVANTAJLARI

BULGARİSTAN'DA OUTSOURCİNG SEKTÖRÜ

2008 küresel krizin maliyetler üzerinde yarattığı baskı iş süreçlerinin optimizasyonunu gerektirmiştir. Bu çerçevede outsourcing olarak dağıtım lojistiği hizmetinin çekiciliği artmıştır. Yapılan bazı hesaplamalara göre lojistik hizmetlerinde dış kaynak kullanımı şirket giderlerinde % 10 civarında bir düşüş sağlamaktadır. Bazı faaliyet alanlarında bu düşüş % 50'ye kadar da varabilmektedir. Nitekim, sunduğu elverişli imkanlardan dolayı son yıllarda Bulgaristan, yabancı şirketler tarafından yoğun bir şekilde, iş süreçlerinin yönetimi çerçevesinde, outsourcing destinasyonu olarak tercih edilmeye başlanmıştır. Söz konusu hizmetten Bulgar firmalarından çok yabancı şirketler yararlanmaktadır. Bulgaristan Outsourcing Derneği verilerine göre halihazırda Bulgaristan'da 180 büyük yabancı şirket ülkenin sunduğu lojistik avantajlardan yararlanmaktadır.

Bulgaristan'da verilerle outsourcing sektörü:

- ✚ Bulgaristan, on yıl önce outsourcing destinasyonları arasında yer almaya başlamış olup, son yıllarda liderler arasına yerleşmiştir. Nitekim:
 - Cushman & Wakefield'ın 2015 İş süreçlerinde Outsourcing ve Paylaşımlı Hizmet Lokasyonu Endeksi sıralamasında Bulgaristan, dünyada üçüncü cazip outsourcing destinasyonu olarak ortaya çıkmıştır.
 - Yine 2015 yılında İngiltere'nin Ulusal Outsourcing Derneği'nin "Yılın Outsourcing Destinasyonu" ödülüne ve Avrupa "Yılın Outsourcing Destinasyonu" ödülüne layık görülmüştür.
 - 2016 İş Süreçleri ve Paylaşımlı Hizmetlerde Outsourcing Destinasyonları Endeks sıralamasında ise lider 15 ülke arasında 7. olmuştur.
 - 2017 Küresel Outsourcing Endeksi'nde 55 ülke arasında 15 sırada yer almıştır.
- ✚ Bulgaristan'da sektör, büyük şehir ve eğitim merkezleri olan Sofya, Plovdiv, Burgaz, Ruse, Blagoevgrad, Varna ve Veliko Tırnovo'da yoğunlaşmaktadır. Outsourcing faaliyetlerinin % 90'ı başkent Sofya'da gerçekleşmektedir.
- ✚ Sektör 40 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. 2020 yılına kadar sektörde istihdam edilenlerin sayısının 60 bine ulaşması beklenmektedir.
- ✚ Bulgar outsourcing sektöründeki alt sektörlerin payları şöyledir: İş süreçleri yönetimi % 53, bilgi teknolojilerine ilişkin süreçlerin yönetimi % 47.
- ✚ Bulgaristan'da outsourcing sektörü 2014 yılında GSYİH'nın % 2,8'ini, 2015 yılında % 3,4'ünü, 2016 yılında % 3,6'ünü üretmiştir. 2020 yılına kadar bu oranın % 4,2'ye ulaşması beklenmektedir.
- ✚ 2018 yılında Bulgaristan outsourcing sektörü cirosunun 1 milyar euroya ulaşacağı hesaplanmaktadır.
- ✚ Bulgaristan'da outsourcing hizmetinden en çok yararlanan ülkeler İngiltere, ABD ve Almanya'dır.
- ✚ Proxiad Bulgaria, Sutherland Global Services, Sofica Group, Sitel, TELUS International Europe, A Data Pro, 60K, IBM, Hewlett Packard ise başarı örnekleridir.

BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK DAĞITIM ÜSSÜ OLMASI AÇISINDAN SWOT ANALİZİ

Ülkemiz açısından konu ele alındığında, Türkiye’de üretilmiş ürünlerin Avrupa’ya ihracatı çerçevesinde depolama ve nakliye hizmetlerini içeren fiziksel dağıtım süreci büyük önem arz etmektedir. Dağıtım lojistiği bağlamında Bulgaristan’ın Avrupa’da dağıtım merkezi kurma ihtiyacında olan Türk firmalarına sunduğu cazip imkanlar seti aşağıda yer alan SWOT analizi çerçevesinde değerlendirilmektedir:

GÜÇLÜ YÖNLERİ

- Bulgaristan, AB üyesidir:
 - Türkiye ile Gümrük Birliği sanayi ürünlerinde gümrük vergilerinden muafiyet, tarımsal ürünlerde ise tercihli vergi oranları sağlamaktadır;
 - Mal, hizmetler, sermaye ve insanların serbest dolaşım hakkı mevcut olup, bu durum Bulgaristan’dan AB’ye ihracatta hem hız hem maliyetler konusunda ivme sağlamaktadır (ihracatta KDV’siz fatura, KDV’si ödenen ürünlerin ihracatında hızlı KDV iade imkanı, Bulgar plakalı araçların AB içinde gümrük kontrolü olmadan daha az maliyetle ve daha hızlı dolaşımı vs.).
- Bulgaristan’ın konumu stratejik öneme sahiptir:
 - Balkanlar’ın merkezinde yer alan ve beş Pan-Avrupa koridorunun üzerinden geçtiği Bulgaristan, lojistik açısından önemli bir noktadır;
 - AB ve Rusya gibi önemli pazarlara yakındır.
- Bulgaristan ile Türkiye’nin coğrafi yakınlığı:
 - Bulgaristan, Türk şirketlerinin ürünlerinin AB pazarlarına girişinde «köprü» veya «giriş kapısı» rolü oynamaktadır;
 - Türkiye’nin Avrupa ülkeleriyle yaptığı ticaretin karayolu ile taşınan kısmının büyük bir bölümü Bulgaristan üzerinden yapılmaktadır;
 - İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi Türkiye’nin üretim merkezlerine çok yakındır.
- Bulgaristan Gümrük rejimine göre, Bulgaristan’da yerleşik bir şirketin, transit ticaret kapsamında başka bir ülkeye ihraç edilmek üzere, ithal ettiği ürünlere 1 ay süre ile KDV muafiyeti sağlanmaktadır. 1 aylık sürede ihracatın gerçekleşmemesi durumunda ödenen KDV’nin ihracat sonrası iadesi söz konusu olmaktadır;
- Denize açılması ve Tuna nehrinin ülkenin Kuzey sınırının büyük bir kısmını oluşturması su ulaştırıcılığı açısından elverişli koşullar yaratmaktadır;
- Ülke, multimodal ulaştırma imkanlarından faydalanmayı mümkün kılan bir konuma ve altyapıya sahiptir;
- Bulgaristan’da lojistik sektörü ülke GSYİH’sının % 5’ini teşkil etmekte ve 140 bin kişi istihdam etmekte olup, 18 bin firma sektörde faaliyet göstermektedir;
- Bulgar Levası EURO’ya 1,95583 kurundan endekslidir;
- Ülkenin dört ana havaalanı, iki ana deniz limanı ve Tuna nehri üzerinde çok sayıda limanı bulunmaktadır;
- Avrupa Birliği’nde Macaristan’dan sonra en düşük kurumlar vergisi Bulgaristan’dadır: % 10. Gelir vergisi de % 10 düzeyindedir;
- Elektrik fiyatları Avrupa ortalamasından düşüktür;
- Depo, lojistik ve ofis alanlarında kira bedelleri bölgedeki en düşüklerindendir;
- Bulgaristan’da işgücü maliyeti, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşüklerindendir, çalışma kalitesi/maliyet oranı oldukça caziptir;
- Bulgaristan’da kamyon sayısı 130 bin civarındadır;

- İnternet hızı bakımından dünyada sekizinci, Avrupa’da ise beşincidir;
- Ülke, iş süreçlerinde süreklilik sağlayan güvenilir bir bilgi teknolojileri altyapısına sahiptir;
- Bulgaristan’da üniversite mezunları nüfusun yaklaşık üçte birini teşkil etmektedir;
- Çalışabilecek yaşta (25-64) olan nüfusun % 60’ı en az bir yabancı dil bilmektedir, % 80’i ise lise ve üstü eğitim düzeyindedir. Birden fazla dilin konuşulduğu AB ülkelerine çok dilde hizmet verilebilmektedir;
- Son yıllarda birçok yabancı şirket Bulgaristan’ı outsourcing (dış kaynak kullanımı) destinasyonu olarak seçmektedir.

ZAYIF YÖNLERİ

- Ulaştırma altyapısının göreceli olarak eski ve yetersiz olması ve bu konudaki geliştirme faaliyetlerinin kısıtlı kalması;
- Düşük emek verimliliği;
- Genç nüfusun Avrupa ülkelerine göç etmesi;
- Yolsuzluk, bürokratik verimsizlik, yargıda sıkıntılar;
- Finansman sıkıntısı;
- AR-GE faaliyetlerinin kısıtlı kalması.

FIRSATLAR

- Bulgaristan, AB üyesidir:
 - AB fonlarından ulaştırma sektörüne finansman imkanı bulunmaktadır, 2014-2020 program döneminde Bulgaristan ulaştırma altyapısının iyileştirilmesi için 1,6 milyar EURO büyüklüğünde bir finansman öngörülmektedir;
 - Bulgaristan’da kurulan Türk şirketleri AB fonlarından yararlanabilmektedir;
 - AB üyeliğinin Bulgaristan ihracatı açısından oldukça elverişli koşullar getirdiği görülmektedir. Bulgaristan, AB üyeliği döneminde Birliğe olan ihracatını % 136 oranında artırmış, ülkenin Birlikten olan ithalatı ise % 63 oranında artmıştır. Bu gelişme neticesinde, üyelik öncesinde 2 milyar euro açık verdiği ikili ticarete 2017 yılında Bulgaristan, AB ile olan dış ticaret dengesini yaklaşık 2,2 milyar euroluk fazlaya dönüştürebilmiştir.
- Ülke, Avrupa’dan lojistik sektörüne yatırımcı çekme potansiyeline sahiptir, artan yatırımlarla birlikte sektördeki şirketlerin sunduğu hizmetlerin esnekliği artmaktadır;
- Büyüyen bölge ekonomilerinin artan lojistik ihtiyaçları sektörün uzun vadeli gelişimine ivme sağlayacaktır.

TEHDİTLER

- Ulaştırma altyapısı iyileştirilmediği sürece sunulan hizmetlerin kalitesinde düşüş yaşanabilecek ve bölgede artan lojistik hizmeti talebine cevap verilememesi nedeniyle ülkenin lojistikte rekabet gücü azalacaktır;
- Küresel ve bölgesel krizler.

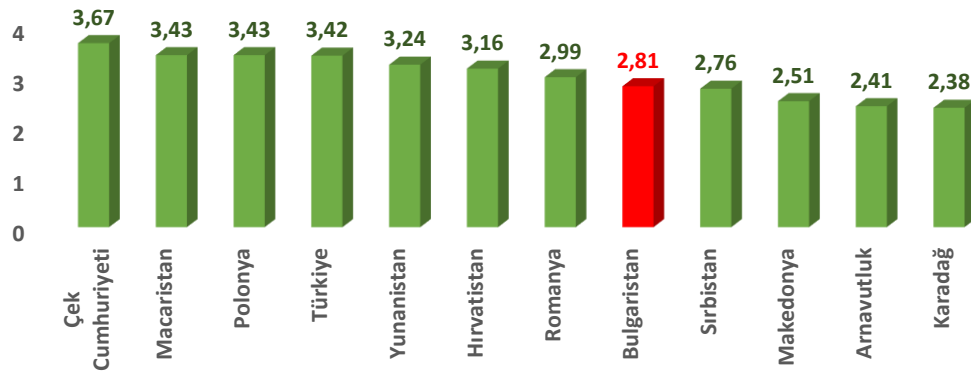
BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS POTANSİYELİNE İLİŞKİN BAZI SOMUT GÖSTERGELER

Dünya Bankası'nın Lojistik Performans Endeksi

Dünya Bankası'nın 2016 Lojistik Performans Endeksi sıralamasına göre Bulgaristan 160 ülke arasında 72. sırada yer almaktadır. Endekse göre Bulgaristan'ın göreceli olarak güçlü yönleri uluslararası taşımacılık ve kısa teslimat süreleridir. Göreceli olarak en zayıf yönleri ise gümrük işlemleri ve altyapıdır.

(<http://lpi.worldbank.org/international/scorecard/radar/254/C/BGR/2016#chartarea>)

Seçilmiş Bazı Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin 2016 Lojistik Performans Endeksleri

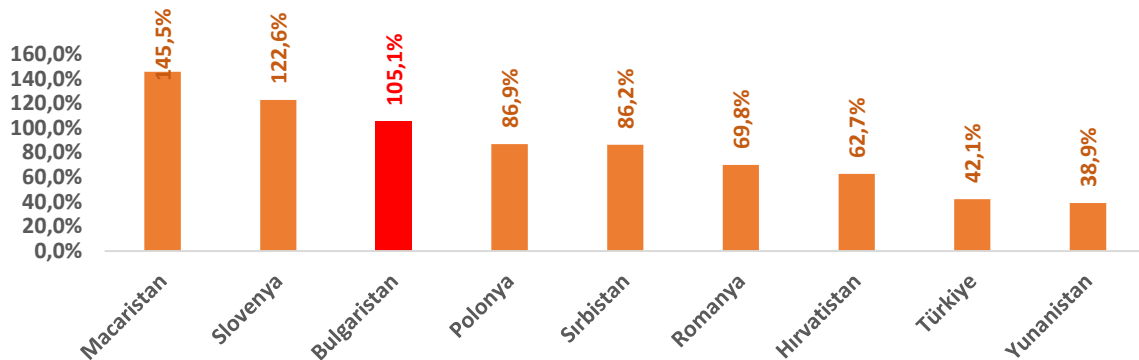

Kaynak: Dünya Bankası

Bulgaristan'ın Dış Açıklık Endeksi

Bulgaristan, bölgedeki diğer ülkelere göre dışa daha açık bir ekonomiye sahiptir. Aşağıda yer alan şekil bunu teyit eder niteliktedir. Dış Ticaret Hacmi/GSYİH oranı % 108 olan Bulgaristan'ın dış ticaret hacmi GSYİH'sını aşmaktadır. Bu gösterge, yabancı yatırımcılar/dış ticaret yapanlar tarafından Bulgaristan'ın lojistik üs olarak tercih edildiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Seçilmiş Bazı Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin 2017 Dış Ticaret Hacmi/GSYİH Oranları (%)

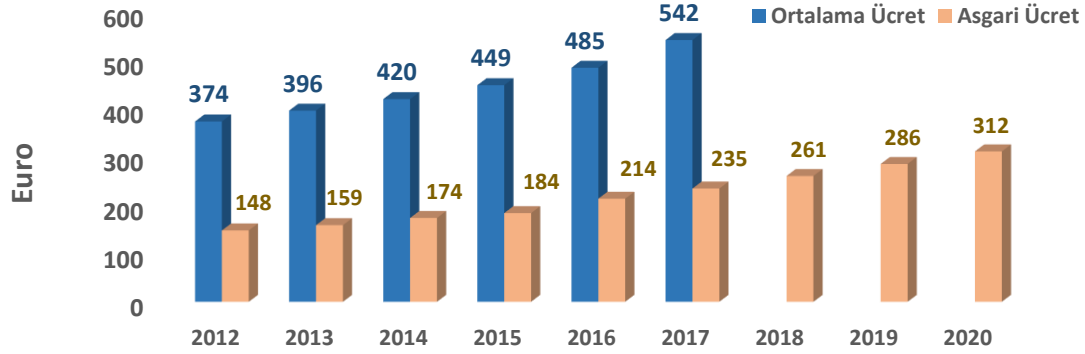

Kaynak: CIA kaynaklı veriler Müşavirliğimizce adapte edilmiştir

BULGARİSTAN'DA İŞ YAPMA MALİYETLERİ

Lojistik hizmetinde başarının parametrelerinden biri düşük girdi maliyetleridir. Bulgaristan'da lojistik sektöründeki yatırımcılar, AB üyeliği-düşük vergiler-düşük iş yapma maliyetleri (özellikle düşük işgücü maliyetleri)-işgücü niteliği/maliyeti oranı bileşenlerinin Bulgaristan'da lojistik hizmetlerinin gelişimi için mükemmel bir zemin yarattığını dile getirmektedir.

Yıllar İtibariyle Bulgaristan'da Ortalama ve Asgari Aylık Ücretler (Euro)

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat

Aşağıda yer alan ve ülkeyi rakibi olabilecek diğer Avrupa ülkeleriyle karşılaştıran tablodan da görüleceği üzere Bulgaristan birçok faktörde göreceli olarak yüksek rekabet gücüne sahiptir.

Bulgaristan ve Rakip Olabilecek Bazı Ülkeler Lojistik Sektörlerinde İş Yapma Maliyetleri

Maliyet \ Ülke	Bulgaristan	Romanya	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Macaristan
Doğal Gaz (Euro/ kWh)	0,0208	0,0172	0,0267	0,0226	0,0238
Elektrik (Euro/ kWh)	0,0753	0,0642	0,0786	0,0677	0,0665
Dizel (Euro/l)	1,068	1,086	1,067	1,144	1,186
Benzin 95 (Euro/l)	1,063	1,012	1,003	1,094	1,236
Kurumlar Vergisi (%)	10	16	19	19	9
Gelir Vergisi (%)	10	16	18-32	15-22	15
Depo Kiraları (Euro/m²)	3,8	4	3,5	4,1	5
Lojistik/Dağıtım Alanı Kiraları (Euro/m²)	4,5	4	3,2	3,9	3,5
Ofis Kiraları (Euro/m²)	13,5	18	22	19,5	18
Sektörde Ortalama Ücretler (Euro/Saat)	4,2	5,5	7,5	9,5	7,7

Kaynak: Eurostat, Colliers International, Deloitte, <http://www.fuel-prices-europe.info/>

Bölge ülkelerine göre göreceli olarak maliyetlerin düşük olması ülkenin AB üyeliği ve stratejik konumu ile birleşince Bulgaristan, Türk ihracatçılarına ürettikleri ürünleri Avrupa'ya ihracatlarında lojistik açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Maliyetlerin düşürülmesi, ulaştırma sürelerinin kısaltılması, KDV uygulamalarında kolaylıklar, gönderilerin daha iyi planlanması Bulgaristan'ın lojistik üs olarak kullanılmasından doğacak en önemli sonuçlardır.

BULGARİSTAN'DA ALTYAPI

Altyapının eski ve yetersiz olması ulaştırma sektörünün en büyük zaaf noktasıdır ve halihazırda artan ulaştırma ihtiyaçlarını zor karşılayacak durumdadır. Konumundan dolayı ticari anlamda bölgede "köprü" görevini üstlenmesine rağmen, altyapısını yenilemediği ve geliştirmedeği durumda yük taşımacılığı sektörü tarafından komşu ülkeler lehine kolayca devre dışı bırakılabilecektir. Bu nedenle Bulgaristan, AB fonlarından da yararlanarak, ulaşım altyapısını yenileme ve genişletme çalışmalarını sürdürmektedir.

KARAYOLU ULAŞTIRMASI

Bulgaristan genelinde kuzeyden güneye dört, doğudan batıya üç ana karayolu şebekesi bulunmaktadır. Bulgaristan Yol Altyapısı Ajansı verilerine göre Bulgaristan karayollarının toplam uzunluğu 19 462 km olup bunun sadece 610 km'si otobandır. Bulgaristan'ı IV, VII, VIII, IX and X no'lu Pan-Avrupa Transit Koridorları kat etmektedir. Bir diğer ifadeyle, Avrupa'nın toplam 10 ana ulaşım arterlerinden beşinin Bulgaristan üzerinde kesiştiği görülmektedir.

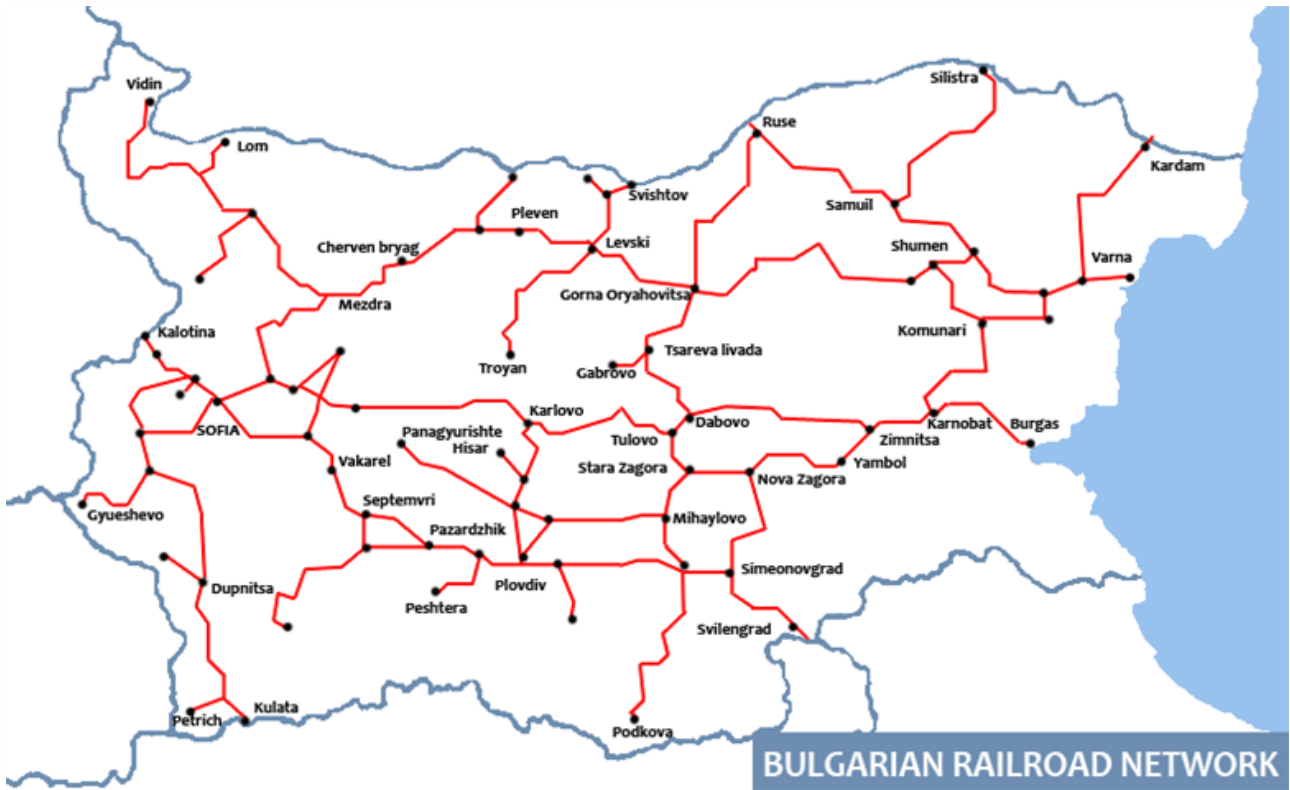
Pan-Avrupa Transit Koridorları

DEMİRYOLU ULAŞTIRMASI

Bulgaristan'ın demiryolu ağı bütün ülke üzerine yayılmış olup oldukça kapsayıcıdır. Ağın büyük bir kısmının elektrifikasyonu yapılmıştır. Mevcut ulaştırma hizmeti talebinden daha büyük talebi karşılayabilecek kapasitede olan ağın durumu geciken tadilatlar nedeniyle kötüdür. Bundan dolayı trenlerin azami hız sınırı düşük, seyahat süreleri uzun, konfor düşük, işletme maliyetleri yüksektir. Güvenlik, haberleşme ve güç kaynağı sistemleri hem teknolojik hem fiziksel anlamda eskidir. Bu nedenlerle demiryolu üzerinden gerçekleşen hizmetin kalitesi düşüktür. Ancak son yıllarda, AB fonlarının da desteği ile demiryolu altyapısında bazı önemli hatlar üzerinde modernizasyon işleri yapılmaktadır. Dolayısıyla ülke demiryolu altyapısının uzun vadede potansiyel vadeden bir yapıya kavuşturulacağı değerlendirilmektedir.

Bulgaristan Demiryolu Haritası

LİMANLAR

Su taşımacılığı, enerji tasarrufu sağlayan ve çevre dostu bir taşımacılık türüdür. Diğer taraftan limanlar, bir kaç ulaşım kanalı arasında bağlantı sağlayan noktalardır. Bu nitelikleriyle limanların ülke ulaştırma ve lojistik sektörü üzerinde, bunun da ötesinde, ulusal ekonomi üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır. Bulgaristan'ın ithalat/ihracatının yarısından fazlası limanlar üzerinden yapılmaktadır. Bulgaristan limanlarının her faaliyet alanına hizmet sunmasına rağmen burada işlem gören yükler genellikle petrol sanayi, metal işleme sanayi, enerji, inşaat, tarım, kimya sanayi, hafif sanayi, eğlence ve turizm sektörleri çerçevesinde taşınan yüklerdir. Limanlar, intermodal terminallerinin konumlanması, Avrupa ulaştırma

koridorları üzerinde olacak modern lojistik merkezlerinin kurulması bakımından önemli merkezlerdir.

Bulgaristan'ın Karadeniz'de Burgaz (<http://port-burgas.bg/en/>) ve Varna (<http://www.port-varna.bg/index.php?l=1&m=1&p=1>) kentlerinde birer önemli limanı bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Tuna nehri, Avrupa kıtasında büyük bir jeopolitik ve ekonomik öneme sahiptir. Ruse, Vidin, Nikopol, Tutrakan, Silistra, Sviştov, Oryahovo, Lom Bulgaristan'ın Tuna nehri üzerindeki limanlarıdır. Bunlardan Ruse limanı (<http://www.port-ruse-bg.com/en/port-ruse>) en büyüğüdür.

HAVAYOLU ULAŞTIRMASI

Bulgaristan, gelişmiş bir havacılık sektörüne sahiptir ve bu alanda modern hizmet sunacak bir altyapıya sahiptir. Bulgaristan'da; Sofya (<http://www.sofia-airport.bg/>), Burgaz (<http://www.bourgaz-airport.com/>), Filibe (<http://www.plovdivairport.com/>), Yukarı Rahova (Gorna Oryahovitsa) (<http://www.gornaoryahovitsa-airport.bg/>) ve Varna Havalimanları (<http://www.varna-airport.bg/>) uluslararası nitelikte hizmet vermektedir. Sofya Havalimanı ülkedeki en büyük liman olup, uluslararası taşımacılığın büyük bir kısmı buradan sağlanmaktadır. Varna ve Burgaz havalimanlarından ise daha çok turist taşımacılığına yönelik "charter" seferleri yapılmaktadır.

SERBEST BÖLGELER

Ülkede her biri önemli ulaşım rotaları üzerinde kurulu 6 serbest bölge bulunmaktadır. Yabancı sermayeli şirketler, bu bölgelerde Bulgar şirketleriyle aynı yatırım fırsatlarına sahiptir. Burada yasal olan her çeşit ekonomik faaliyete izin verilmektedir. Bölgelerdeki imkanlar, kolaylıklar ve hizmetler depolama, paketlenme, markalama dağıtım, re-eksport v.b. genel ticari faaliyetler için elverişli ve uygundur. Serbest bölgeler yalnızca belirli şartlarda üretim faaliyetleri için uygundur. Serbest bölgelerin yasal statüsü Anonim Şirket'tir, arsa ve altyapıları devlete aittir.

Serbest bölgelerde genellikle AB dışından ithal edilen ürünler, KDV ve gümrük vergisi alınmadan muhafaza edilmektedir. Bu ürünler üçüncü ülkelere (AB dışı) ihraç edileceği zaman KDV ve gümrük vergisinden muaftır. Gümrük vergisi ve KDV sadece Bulgaristan ve AB'ne satılan ürünler için alınmaktadır.

SANAYİ BÖLGELERİ

Bulgaristan'daki sanayi bölgeleri, üretim, depolama, lojistik ve diğer faaliyetler için oldukça çekici koşulları uygun fiyatlara sunmaktadır. Yatırım projeleri devlet, belediyeler ve çeşitli yerel ve yabancı ticaret ve sanayi odaları tarafından desteklenmektedir. Devlet, sanayi bölgeleri ve teknoloji parkları kurulumunu ve doğrudan yabancı yatırım akışını desteklemek amacıyla Ulusal Sanayi Bölgeleri Şirketi'ni (<http://nciz.bg/>) kurmuştur. Bu şirketin yönetimi altındaki projeler çerçevesinde Rusçuk, Vidin, Svilengrad ve Varna'da olmak üzere toplam dört faal bölge mevcuttur. Yakında faaliyete geçen sanayi bölgeleri; Bojurişte Ekonomi Bölgesi (Sofya'nın biraz dışında) ve Burgaz Sanayi ve Lojistik Parkı. Yapım aşamasında olan sanayi

bölgeleri; Varna, Karlıova (Filibe yakınlarında) ve Teliş (Plevne yakınlarında). Bu bölgelere yatırım yapan yatırımcılara, üretim, depolama veya lojistik amaçlı Sanayi Bölgeleri Ulusal Şirketi'nin sahip olduğu stratejik alanlara sıfırdan yatırım imkanları, uygun altyapı vb. gibi bazı fırsatlar sunulmaktadır.

Bahse değer bir diğer sanayi bölgesi de merkezi Filibe'de bulunan Trakya Ekonomi Bölgesi'dir (<http://invest.plovdiv.bg/en/content/trakia-industrial-zone/>). 22 yıl önce Bulgaristan'ın Filibe bölgesinde kurulan Trakya Ekonomi Bölgesi (TEB), günümüze kadar 1,5 milyar euro yatırım çekmiş olup, halihazırda 140 şirkete ve 30 bin çalışana ev sahipliği yapmaktadır. Bölgenin toplam büyüklüğü 10 700 000 m²'dir. Bölge, 9 belediye ve 2 kümelenmenin de katılımıyla kamu-özel işbirliği olarak hayata geçmiştir ve Bulgaristan'ın en büyük ekonomik kümelenmesidir.

Sofia Tech Park'ın Bulgaristan Bilim Akademisi ile güçlerini birleştirerek, yüksek düzeyde AR-GE ve uluslararası ve yerel iş dünyası için yüksek teknoloji inkübatörü olması beklenmektedir.

İNTERMODAL TERMİNALLER

İntermodal terminaller, karayolu, demiryolu ve su taşımacılığının imkanlarını birleştiren ulaştırma üsleridir. Bundan dolayı kilit rol oynayan merkezlerde kurulmaktadır. Söz konusu terminaller, iyi lojistik bağlantılarının sağlanması amacıyla yoğun yük akımı meydana getirmektedir. Son yıllarda intermodal taşımacılık Avrupa ve Bulgaristan'ın ulusal politikalarının önceliğidir. Ülkenin bir çok yerinde konumlanacak geniş bir intermodal terminal ağının oluşturulması hedef olarak belirlenmiştir. Mart 2017'de ilk terminal Plovdiv'de faaliyete geçirilmiş olup, diğer terminallerin Ruse, Sofya, Varna, Burgaz, Lom, Vidin, Dragoman, Svilengrad ve Gorna Oryahovitsa'da inşa edilmesi planlanmaktadır. Özel girişim olan bazı benzer projeler hayata geçirilmiş bulunmaktadır. Örneğin, Sofya yakınlarında Gara Yana ve Gara Voluyak'ta özel intermodal terminaller inşa edilmiştir. İntermodal terminal inşa eden yatırımcılara devlet tarafından destek verilmesine ilişkin AB düzeyinde bazı mevzuat değişikliklerinin yapılması değerlendirilmektedir.

BULGARİSTAN'DA LOJİSTİK AÇISINDAN ÖNEMLİ MERKEZLER

BULGARİSTAN'DA PERAKENDE SEKTÖRÜ

SOFYA'DAKİ AVM'LER

Paradise Center

- Ticari alan büyüklüğü: 80 000 m²; Açılış tarihi: Mart 2013
- <http://paradise-center.com/en/page/contacts>

Serdika Center

- Ticari alan büyüklüğü: 51 000 m²; Açılış tarihi: Mart 2010
- <http://serdikacenter.bg/about/10>

The Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 66 000 m²; Açılış tarihi: Nisan 2010
- <http://themall.bg/en/contacts/>

Sofia Ring Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 70 000 m²; Açılış tarihi: Kasım 2014
- <http://www.sofiaring.bg/en/about>

Bulgaria Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 34 000 m²; Açılış tarihi: Aralık 2012
- <http://www.bulgariamall.bg/en>

Park Center Sofia

- Ticari alan büyüklüğü: 23 000 m²; Açılış tarihi: Mayıs 2006
- <http://www.parkcenter.bg/contact>

Mall of Sofia

- Ticari alan büyüklüğü: 22 000 m²; Açılış tarihi: Haziran 2006
- <http://en.mallofsofia.bg/contacts>

SkyCity Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 15 100 m²; Açılış tarihi: Eylül 2006
- <http://www.skycitycenter.com/en/contacts/index>

Mega Mall Sofia

- Ticari alan büyüklüğü: 24 000 m²; Açılış tarihi: Eylül 2014
- <http://megamallsofia.bg/en/>

DİĞER ŞEHİRLERDE AVM'LER

Mall Plovdiv

- Ticari alan büyüklüğü: 22 000 metre kare; Açılış tarihi: 2009
- <http://mallplovdiv.bg/kontakti/>

Mall Markovo Tepe

- Ticari alan büyüklüğü: 20 500 m²; Açılış tarihi: Ekim 2016
- <http://www.markovotepemall.bg/?go=about>

Mall Galeria Burgas

- Ticari alan büyüklüğü: 35 000 m²; Açılış tarihi: Mayıs 2012
- <http://galleriaburgas.bg/?go=contact>

Burgas Plaza Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 27 000 m²; Açılış tarihi: Nisan 2009
- <http://www.burgasplaza.bg/>

Grand Mall Varna

- Ticari alan büyüklüğü: 55 000 m²; Açılış tarihi: Mayıs 2010
- http://www.grandmall-varna.com/en/contacts_l.c

Mall Varna

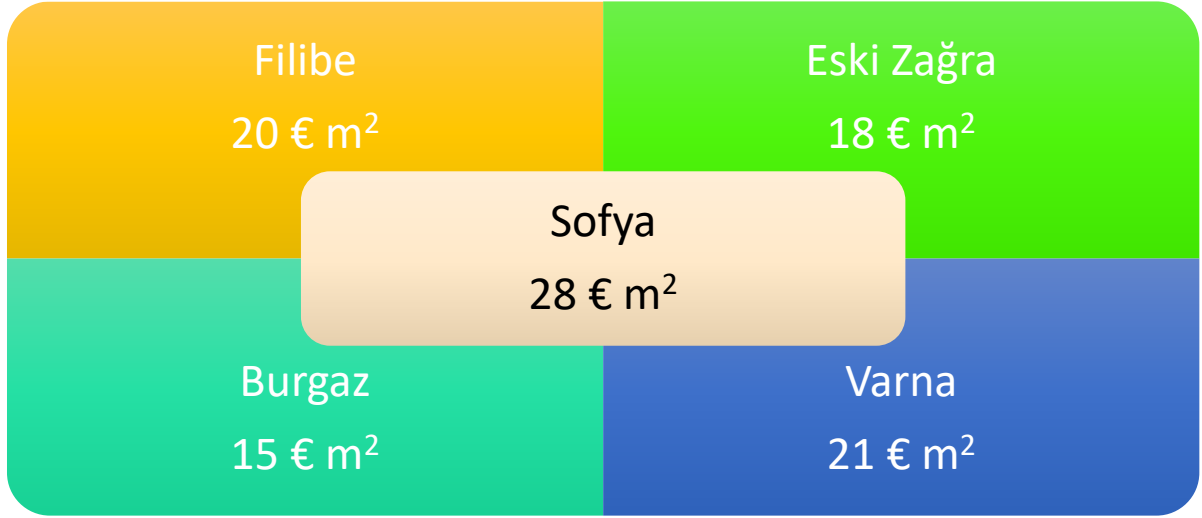
- Ticari alan büyüklüğü: 33 000 m²; Açılış tarihi: 2008
- <http://mallvarna.bg/en/about/36/kontakti.html>

Mall Galeria Stara Zagora

- Ticari alan büyüklüğü: 25 000 m²; Açılış tarihi: Kasım 2010
- <http://www.galleriasz.bg/>

BULGARİSTAN'DA AVM'LERDEKİ ORTALAMA KİRA FİYATLARI

SOFYA'NIN SEMTLERİNDEKİ KÜÇÜK MAĞAZA KİRA FİYATLARI

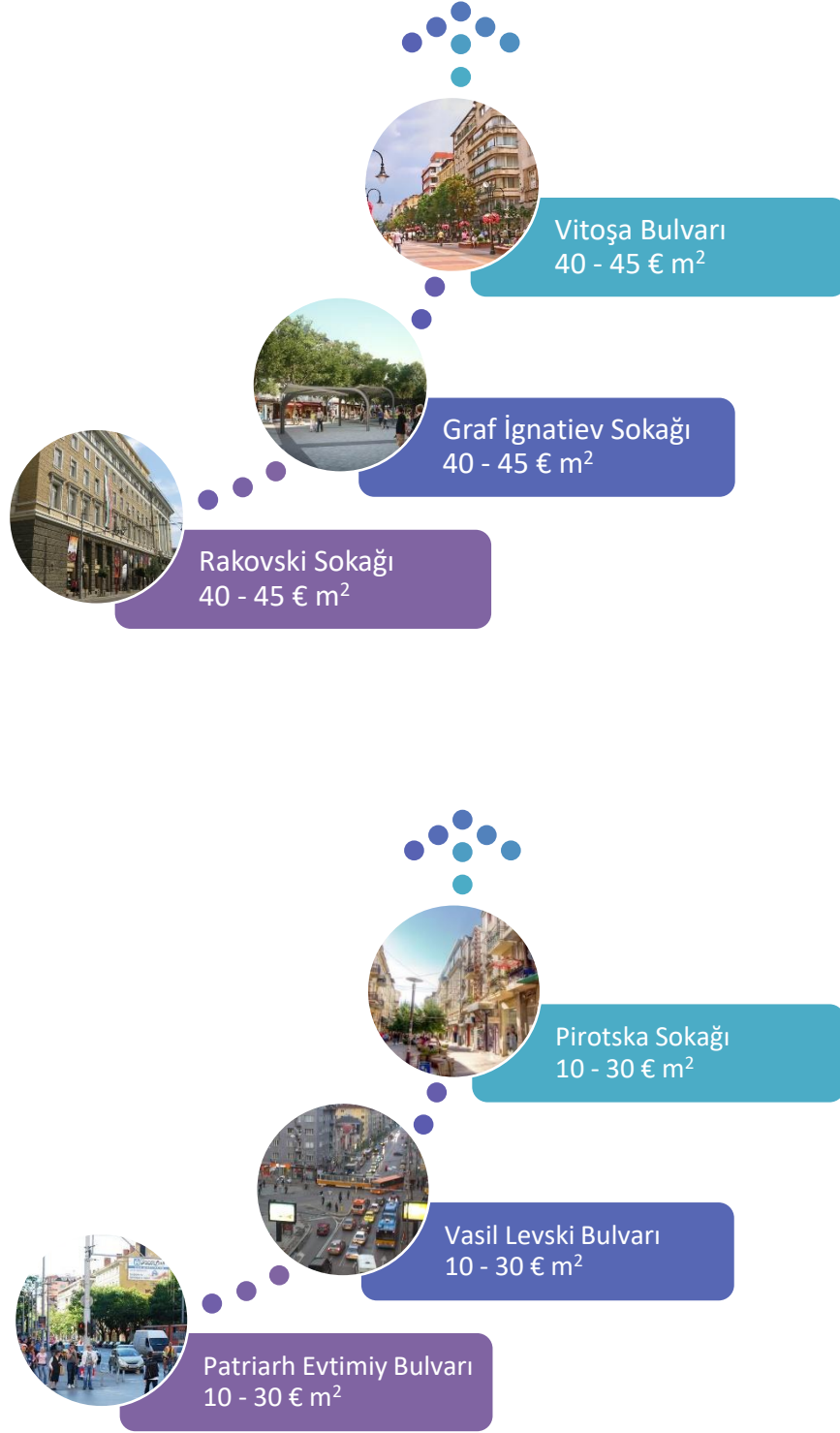

(50 m² – 150 m² büyüklüğünde mağazalar için)

Semt	Sokak	Metre kare kira fiyatı (EURO)
Strelbište	Nişava sokağı	17-23
Beli Brezi	Nişava ve Doyran sokakları	6-10
İztok, İzgrev	Nikolay Kopernik ve Jolio Kyuri sokakları	8-12
Gotse Delçev	Kostenski Vodopad sokağı	12-17
Nadejda 1,2,3,4	Lomsko Şose bulvarı	9-12
Reduta	Atanas Uzunov sokağı	8-10
Lyulin – merkez	Panço Vladigerov bulvarı	10-15
Merkez	Solunska sokağı	30-40
İvan Vazov	Vitoşa Bulvarı (İvan Vazov semti içinde olan kısım)	15-25

*Rakamlar teklif fiyatıdır (% 10 - % 15 daha düşürölme olabilmektedir).

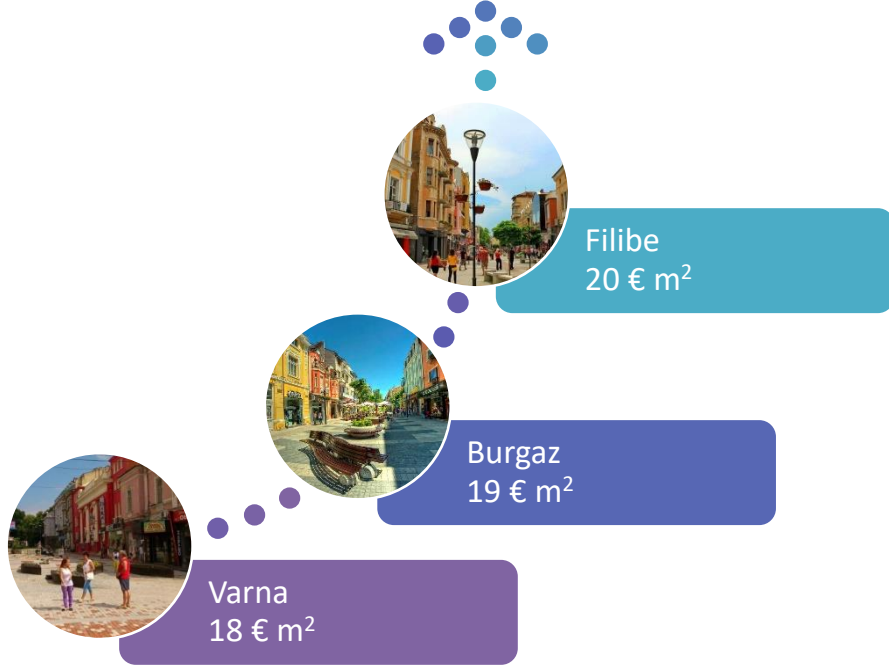
SOFYA'NIN EN POPÜLER BULVAR VE SOKAKLARINDA ORTALAMA KİRA FİYATLARI

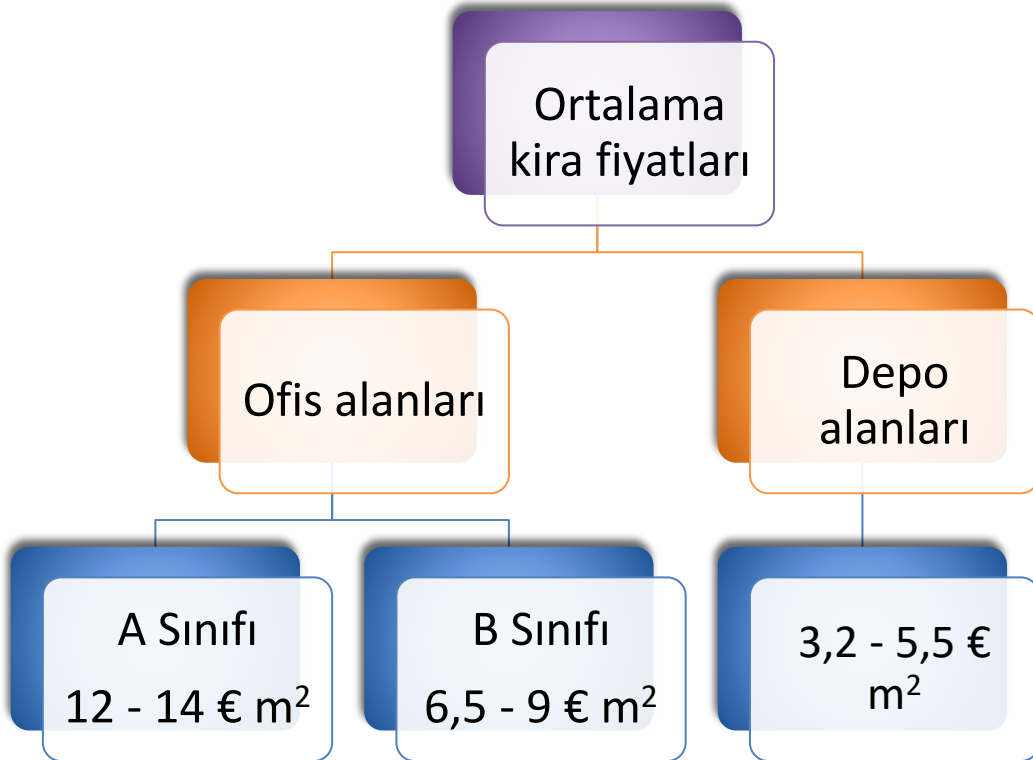
Not:

Yukarıda verilen ticari alan kiralama fiyatları, dükkânın konumu, şekli, cepheye bakan kısım büyüklüğü vs. gibi unsurlara göre değişmektedir.

**BULGARİSTAN'IN DİĞER BÜYÜK ŞEHİRLERİNDEKİ ANA TİCARET SOKAKLARINDA
ORTALAMA KİRA FİYATLARI**

BULGARİSTAN'DA OFİS VE DEPO ORTALAMA KİRA FİYATLARI

YIL İÇİNDE AÇILAN FUARLAR VE FUAR ORGANİZATÖRLERİ

Bulgaristan'da Düzenlenen Önemli Fuarlar

Sıra	Fuarın Adı	Fuarın düzenlendiği şehir	Fuarın düzenlendiği sektör	Organizatörün adı	Organizatör web adresi
1	Medicus, Dento, Galenia: 17.10.2018 – 20.10.2018	Filibe	Tıbbi teknoloji, sağlık, eczacılık	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
2	Bulgaria Building Week: 06.03.2019 – 09.03.2019	Sofya	İnşaat	Inter Expo Center Ltd.	http://iec.bg/bg
3	Stroiko Expo: 24.10.2018 – 28.10.2018	Sofya	İnşaat	Stroiko Expo	http://stroiko2000.com/
4	Technomebel: 24.04.2018 – 28.04.2018	Sofya	Mobilya	Inter Expo Center Ltd.	http://iec.bg/bg
5	SIHRE: 07.11.2018 – 10.11.2018	Sofya	Otel ve lokanta ekipmanları	Inter Expo Center Ltd.	http://iec.bg/bg
6	International Technical Fair: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Yatırım malları ve teknoloji	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
7	Webit.Festival Europe: 26.06.2018 - 28.06.2018	Sofya	Avıcılık, Balıkçılık ve Spor	Webit Foundation	http://www.webit.bg/2018/index.php
8	Interfood & Drink: 07.11.2018 – 10.11.2018	Sofya	Yiyecek, içecek, ambalaj, makine ve teknolojisi	Inter Expo Center Ltd.	http://iec.bg/bg
9	Copi's: 02.10.2018 – 04.10.2018	Sofya	Reklam ve baskı	Inter Expo Center Ltd.	http://iec.bg/bg
10	The World of Milk: 07.11.2018 – 10.11.2018	Sofya	Süt endüstrisi	Inter Expo Center Ltd.	http://iec.bg/bg
11	Aquatech: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Su Yönetimi ve Teknolojileri	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
12	Autotech: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Uluslararası Ulaştırma ve Oto Servis Ekipmanları Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
13	Machine Building: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Makine İnşaat Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
14	Intermin Expo: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Madencilik Sanayi Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
15	Stroytech: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Uluslararası İnşaat Malzemeleri, Makinaları ve Teknolojileri Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
16	Chemical Industry 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Kimya Sanayi Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
17	Eltech: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Elektronik ve Elektrik Mühendisliği Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
18	Eneco: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Enerji Mühendisliği ve Ekoloji Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
19	Infotech: 24.09.2018 – 29.09.2018	Filibe	Bilgi Teknolojileri Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
20	Smart Cities: 16.04.2019 – 18.04.2019	Sofya	Akıllı Şehirler	Via Expo	https://viaexpo.com/en/
21	Bebemania: 19.10.2018 – 21.10.2018	Sofya	Bebek ve Çocuk Ürünleri ve Hizmetleri Fuarı	Bulgaristan Çocuk Ürünleri Tüccarları Derneği	http://atsdb.org/

Bulgaristan’da düzenlenen tüm fuarların listesine www.bcci.bg/fairs/calendar adresinden ulaşılabilir. Belli başlı fuar organizatörleri ve adres bilgileri ise aşağıda verilmiştir:

Bulgaristan’da Belli Başlı Fuar Organizatörleri

<u>PLOVDIV/FILIBE – Uluslararası Fuarı</u> 37, Tzar Boris III - Obedinitel Blv., 4003 Plovdiv Tel: (+359) 32 902 373 Faks: (+359) 32 902 432 E-mail: fairinfo@fair.bg Web: www.fair.bg/en	<u>Inter Expo Center:</u> 147, Tzarigradsko shosse, 1784 Sofia Tel.: (+359 2) 965 52 20 E-mail: events@iec.bg Web: http://iec.bg/en
<u>Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası</u> 9, Iskar Str., 1058 Sofia Tel.: (+359 2) 987 26 31, 811 74 00 Faks: (+359 2) 987 32 09 E-mail: fairs1@bcci.bg Web: www.center.bcci.bg	<u>Via Expo:</u> 22, Pobeda Str., Fl. 1, 4003 Plovdiv Tel: (+359 32) 960 011 Fax: (+359 32) 966 813 E-mail: office@viaexpo.com Web: www.viaexpo.com
<u>Stroiko Expo:</u> Tel/Fax: +359 2 963 06 05, 963 11 30 E-mail: office@stroiko.eu Web: http://stroiko2000.com/	

BELLİ BAŞLI EKONOMİK VE TİCARİ KURULUŞLAR, PORTALLER, RESMİ KURUMLAR

BELLİ BAŞLI KURULUŞLAR

KOBİ Geliştirme Ajansı (Bulgarian Small and Medium Enterprises Promotion Agency)

Ekonomi Bakanlığı'na bağlı ve küçük, orta büyüklükteki işletmeleri destekleyen ve ticareti geliştirme ajansı olarak faaliyette bulunan bir kuruluştur.

2-4, Lege Str.

Sofia 1000

Tel: +(359) 2 940 79 40

E-mail: office@sme.government.bg

Web: www.sme.government.bg

Bulgaristan Yatırımlar Ajansı (Invest Bulgaria Agency)

Ekonomi Bakanlığı'na bağlı, büyük yabancı yatırımların teşviki ve devletle ilişkilerine destek veren bir ajanstır.

31, Aksakov Street

Sofia 1000

Tel: +(359) 2 985 55 00

Faks: +(359) 2 980 13 20

E-mail: iba@investbg.government.bg

Web: <http://investbg.government.bg>

Gümrük Ajansı (Customs Agency)

47, Rakovski Street

1202 Sofia

Tel: +(359) 2 9859 45 28

Faks: +(359) 2 9859 40 66

E-mail: pr@customs.bg

Web: www.customs.bg

Ulusal İstatistik Enstitüsü (National Statistical Institute)

2, P. Volov Street

1038 Sofia

Tel: +(359) 2 985 71 11

E-mail: info@nsi.bg

Web: www.nsi.bg

Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası

(Bulgarian Chamber of Commerce and Industry-BCCI)

Bulgaristan'daki bölgesel ticaret ve sanayi odalarını ve sektörel odaları şemsiyesi altında toplayan ticaret odaları birliğidir. Başkanı, Türkiye'deki DEİK ile birlikte Türk – Bulgar İş Konseyi'nin eş başkanlığını yürütmektedir.

9, Iskar Str.

1000 Sofia

Tel: +(359) 2 811 74 00

Faks: +(359) 2 987 32 09

E-mail: bcci@bccci.bg

Web: www.bccci.bg

Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'nın Arbitraj Mahkemesi'ne bağlı, firmalar arasında meydana gelen anlaşmazlıkların çözümünde mahkemeye gidilmeden arabuluculuk yapan Aracılık Merkezi (Mediation Centre) faaliyette bulunmaktadır.

Bulgaristan İşverenler ve Sanayiciler Konfederasyonu (Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria)

8, Han Asparuh Str., Sofia 1463

Tel: +(359) 2 981 9169

Faks: +(359) 2 988 6776

E-mail: office@ceibg.bg

Web: www.krib.bg

Bulgaristan Sanayi Odası (Bulgarian Industrial Association – BIA)

Bulgaristan'daki bölgesel ve sektörel sanayi odalarını şemsiyesi altında toplayan sanayi odaları birliğidir. Bünyesinde arbitraj mahkemeleri de bulunmaktadır.

16-20, Alabin Street, 1000 Sofia

Tel: +(359) 2 932 09 11

Faks: +(359) 2 987 26 04

E-mail: office@bia-bg.com

Web: www.bia-bg.com

Bulgaristan Sanayi Sermayesi Derneği

15, Trakia Street, 1527 Sofia

Tel: +(359) 2 963 37 52

E-mail: bica@bica-bg.org

Web: <http://bica-bg.org/>

Bulgaristan İnşaat Odası

6, Mihail Tenev Street, 1784 Sofia

Tel: +(359) 2 806 29 12

Faks: +(359) 2 963 24 25

E-mail: office@ksb.bg

Web: www.ksb.bg

Bulgaristan KOBİ Derneği (NASMB)

15A, Tsarigradsko Shose, fl.3, apt.6

1124 Sofia

Tel/Fax: +(359) 2 491 42 12

E-mail: nasmb@abv.bg

Web: <http://nasmb-bg.org/>

PLOVDIV/FİLİBE Uluslararası fuarı

En büyük fuar organizatörüdür.

37, Tzar Boris III - Obedinitel Blv.

Plovdiv 4003
Tel: +(359) 32 902 494
Fax: +(359) 32 902 432
E-mail: fairinfo@fair.bg
Web: www.fair.bg

Bulgaristan Ekonomi Forumu – BEF

86, Vitosha Blvd., Floor 4
1463 Sofia
Tel: +(359) 2 951 52 59
Faks: +(359) 2 953 29 24
E-mail: info@biforum.org
Web: www.biforum.org

Bulgaristan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Şirketleri Derneği – AEBTRI

UND benzeri, mal ve yolcu taşımacılığı ve yolların düzenlenmesi ile ilgilenen etkili bir sivil toplum kuruluşudur.
6, Iskarski Prolom Str.
Sofia 1680
Tel: +(359) 2 958 14 75, 958 14 76, 958 14 13
Faks: +(359) 2 958 10 91, 958 12 59
E-mail: aebtri@aebtri.com
Web: www.aebtri.com

Meteoroloji ve Teknik Denetim Devlet Ajansı

52A, G. M. Dimitrov Blvd.
1797 Sofia
Tel: +(359) 2 980 89 20, 980 63 17
Faks: +(359) 2 986 17 07
E-mail: damtn@damtn.government.bg
Web: www.damtn.government.bg

Patent Ofisi

52B, Dr. G. M. Dimitrov Blvd.
1040 Sofia
Tel: +(359) 2 9701 321
Faks: +(359) 2 8735 258
E-mail: services@bpo.bg
Web: www.bpo.bg

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası – EBRD

17, Moskovska Street
1000 Sofia
Tel: +(359) 2 932 14 14
Web: <http://www.ebrd.com/bulgaria.html>

Avrupa Yatırım Bankası

2A, Saborna Street
1000 Sofia
Tel: +(359) 2 926 42 91
Faks: +(359) 2 926 42 00
E-mail: sofia@eib.org

Dünya Bankası

36, Dragan Tsankov Blvd.
World Trade Center
1057 Sofia
Tel: +(359) 2 969 72 29
Faks: +(359) 2 971 20 45
E-mail: info@worldbank.bg
Web: www.worldbank.org

Bulgaristan Avrupa Programları Danışmanları Derneği

Kristina Tsvetanska – Yönetim Kurulu Başkanı
5, Lachezar Stanchev Str., Sopharma Business Towers,
B Blok, fl. 12, Sofia
Tel/Faks: +359 2 810 00 71
E-Mail: info@bakep.org
Web: www.bakep.org

İhracat Sigorta Ajansı (Bulgarian Export Insurance Agency)

55, Al. Stamboliiski Blvd., Fl. 1
Sofia 1301
Tel: +(359) 2 923 69 11
Faks: +(359) 2 987 06 65
E-mail: office@baez.bg
Web: www.baez.bg/

Rekabeti Koruma Kurumu (Commission for Protection of Competition)

18, Vitosha Blvd.
Sofia 1000
Tel: +(359) 2 935 61 13
Faks: +(359) 2 980 73 15
E-mail: cpcadmin@cpc.bg
Web: www.cpc.bg

Standardizasyon Kurumu (Bulgarian Institute for Standardization)

Lachezar Stanchev Str. No: 13, Izgrev
1797 Sofia
Tel: +(359) 2 817 45 23
Faks: +(359) 2 817 45 35
E-mail: info@bds-bg.org
Web: www.bds-bg.org

TÜRK İŞADAMLARI vb. DERNEKLERİN İSİM, ADRES, TELEFONLARI

Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (BULTİŞAD)

Başkan : Edis Emre
Adres : 67A, Simeon Veliki Blv., Shumen
Tel : +359 54 830 485
Cep : +359 876 631 071
E-mail : office@bgtrchamber.com
Web : <http://bgtrchamber.com/>

Bulgar - Türk İşadamları Derneği (BULTİŞ)

Başkan : Altan Keser
Adres : Vladaya Sok., No: 3, 4000 Plovdiv
E-mail : contact@bultish.org

BULGARİSTAN'DAKİ MESLEKİ KURULUŞLAR

İnşaat Odası	www.ksb.bg
Asmacılar ve Şarap Üreticileri Odası	www.bulgarianwines.org
Meyve ve Sebze İşleyen Şirketler Birliği	www.org-bg.net
Bitkisel Yağlar ve Petrol Ürünleri Üreticileri Derneği	www.sunoil-bg.org
Mandıracılar Derneği	www.milkbkg.org
Et İşleyen Şirketler Derneği	http://www.amb-bg.com/
Meşrubatçılar Derneği	www.bsda-bg.org
Endüstriyel Ekmek Üreticileri Odası	www.bread-industrial.org
Fırıncılar Federasyonu	www.hlebarstvo.bg
Şeker Üreticileri ve Şeker Ürünleri Birliği	http://www.usspp.com
Değirmenciler Birliği	www.ubm-bg.org
Biracılar Derneği	www.pivovari.com
Kanatlı Hayvan Yetiştiricileri Derneği	www.bpu-bg.org
Kimya Sanayisi Odası	www.bcci2001.com
Selüloz Ve Kağıt Sanayi Odası	http://www.bappi.org/
Konfeksiyon ve Tekstil Üreticileri ve İhracatçıları Birliği	www.bgttextiles.org
Bulgar Moda Derneği	www.camaramoda.bg
Ulusal Otel, Restoran, Kafeterya İşletmecileri Derneği	www.xopeka.com
Otel ve Restoranlar Birliği	www.bhra-bg.org
Ulusal Emlak Birliği	www.nsni.bg
Bulgar İlaç Üreticileri Derneği	www.bgpharma.bg
Matbaacılar Birliği	www.printunion-bg.org
Pencere ve Kapı Üreticileri Derneği	www.bulwindoors.org
Bulgaristan Ulaştırma ve Lojistik Derneği	http://nsbs.bg/en/home

AB FONLARI İLE İLGİLİ WEB SAYFALARI

AB Fonları resmi sayfası: <http://www.eufunds.bg/>

2014-2020 Dönemi Operasyonel Programları:

<https://www.eufunds.bg/index.php/en/programming-period-2014-2020/operational-programmes-2014-2020>

Bölgesel Kalkınma Operasyonel Programı: <http://www.bgregio.eu/en/>

Ulaştırma ve Ulaştırma Altyapısı Operasyonel Programı:

<http://www.optransport.bg/page.php?c=209>

Bulgaristan Avrupa Programları Danışmanları Derneği: www.bakep.org

BELLİ BAŞLI EKONOMİ VE HABER PORTALLERİ

Piyasa Ekonomisi Enstitüsü: <http://ime.bg/en/>

Dnevnik Portalı: <http://www.dnevnik.bg/>

Capital Gazetesi: <https://www.capital.bg/>

Trud Gazetesi: <http://www.trud.bg/>

24 Chasa Gazetesi: <https://www.24chasa.bg/>

Sega Gazetesi: <http://www.segabg.com/>

Haber Portalleri:

<http://www.novinite.com/>

<http://www.novini.bg/>

<http://www.dariknews.bg/>

<http://www.vesti.bg/>

<https://news.bg/>

<http://www.mediapool.bg/>

Yatırım/Ekonomi Portalı: <http://www.investor.bg/>

Finans/Sermaye Pazarı Portalı: <http://www.infostock.bg/infostock/control/home>

Ekonomi Portalı: <http://econ.bg/>

Ekonomi/Finans Portalı: <https://money.bg/>

Ekonomi/Finans Portalı: <http://www.banker.bg/>

Ekonomi Portalı: <http://www.manager.bg/>

BULGARİSTAN'DA BAZI RESMİ KURUMLARIN WEB SİTELERİ

Cumhurbaşkanı: <http://www.president.bg/>

Bakanlar Kurulu: <http://www.government.bg/>

Parlamento: <http://www.parliament.bg/en>

Tarım, Gıda ve Orman Bakanlığı: <http://www.mzh.government.bg/en/>

Savunma Bakanlığı: <http://www.mod.bg/en/index.php>

Eğitim ve Bilim Bakanlığı: <https://www.mon.bg/en/100000>

Çevre ve Su İşleri Bakanlığı: <http://www3.moew.government.bg/?&lang=en>

Maliye Bakanlığı: <http://www.minfin.bg/en>
İçişleri Bakanlığı: <https://www.mvr.bg/en/home>
Dışişleri Bakanlığı: <http://www.mfa.bg/setlang/en/>
Bölgesel Kalkınma ve Bayındırlık Bakanlığı: <http://www.mrrb.government.bg/en/>
Ekonomi Bakanlığı: <http://www.mi.government.bg/en>
Enerji Bakanlığı: <http://www.me.government.bg/en>
Turizm Bakanlığı: <http://www.tourism.government.bg/en>
Ulaştırma, Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Bakanlığı:
<http://www.mtitc.government.bg/index.php>
Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı:
<http://www.mlsp.government.bg/index.php?section=HOMEN2&lang= eng>
Sağlık Bakanlığı: <http://www.mh.government.bg/en/>
Kültür Bakanlığı: <http://mc.government.bg/index.php?l=2>
Adalet Bakanlığı (Bulgarca): <http://www.justice.government.bg/>

DİĞER RESMİ KURUMLAR

Bulgaristan Yatırımlar Ajansı: <http://investbg.government.bg>
Ulusal İstatistik Enstitüsü: <http://www.nsi.bg/en>
Bulgaristan Merkez Bankası: <http://www.bnb.bg/?toLang= EN>
Gümrükler Ajansı: <http://www.customs.bg/en>
KOBİ Geliştirme Ajansı: <http://www.sme.government.bg/en>
Bulgaristan Akreditasyon Servisi Ajansı: <http://www.nab-bas.bg/en>
Bulgar Bilimler Akademisi: <http://www.bas.bg/en/>
Özelleştirme ve Özelleştirme Sonrası Kontrol Ajansı: <http://www.priv.government.bg/en>
Ulusal Demiryolu Altyapısı Şirketi – NRIC: <http://www.rail-infra.bg/en/1>
Bulgaristan Belediyelerinin Milli Birliği: <http://www.namrb.org/lang/en>
Bulgaristan Rekabet Kurumu: <http://www.cpc.bg/default.aspx>
Bulgaristan Standardizasyon Kurumu: <http://www.bds-bg.org/en>
Finansal Denetim Komisyonu: <http://www.namrb.org/lang/en>
Bulgaristan Menkul Kıymetler Borsası: <http://www.bse-sofia.bg/?page=main&language=en>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BULGARİSTAN TEMSİLCİLİKLERİ

T.C. Sofya Büyükelçiliği: <http://sofya.be.mfa.gov.tr/>
T.C. Filibe Başkonsolosluğu: <http://filibe.bk.mfa.gov.tr/>
T.C. Burgaz Başkonsolosluğu: <http://burgaz.bk.mfa.gov.tr/>
TT.C. Sofya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği ve Filibe Ticaret Ataşeliği : www.ekonomi.gov.tr
adresinden Dış İlişkiler, Ülke Masaları, Bulgaristan bölümünden ulaşılabilir.

RAPORLARIMIZ

Sofya Ticaret Müşavirliği ve Filibe Ticaret Ataşeliği'nin Bulgaristan hakkında hazırladığı ve aşağıda bir listesi verilen raporlara T. C. Ekonomi Bakanlığı, Dış İlişkiler, Ülkeler ve Ülke Masaları, Bulgaristan, Ticaret Temsilciliklerimiz, Müşavir Raporları bölümünden ulaşmak mümkündür.

M. Emrah SAZAK
Ticaret Başmüşaviri

Türkiye Cumhuriyeti Sofya Büyükelçiliği
Ticaret Müşavirliği
Bulgaria Bulvarı № 98, giriş D, kat 7, Sofya 1680
Telefon: 00359 2 958 12 02
Faks: 00359 2 958 14 25
Web: www.economy.gov.tr

İletişim: İlave etmek istediğiniz konular ve öneriler için bize e-mail adresimiz üzerinden ulaşabilirsiniz: sofya@ekonomi.gov.tr

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ TARAFINDAN SUNULAN HİZMETLER

Şirketlerimizin faydalanmasına yönelik Bulgaristan ekonomisine ilişkin genel ve sektör spesifik raporların hazırlanması

Bulgaristan firmaları hakkında ticari istihbarat hizmeti verilmesi

Türk ve Bulgar firmalarının eşleştirilmesi

Firmalarımıza Bulgar kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve firmalar ile iletişim ve irtibat desteği sunulması

Bulgaristan ekonomisindeki en önemli gelişmeleri yansıtan haftalık haber bültenlerinin hazırlanması

Bulgaristan'da açılan kamu ihalelerinin takibi ve 2 milyon Bulgar Levası üzerinde olan kamu ihalelerinin şirketlerimiz ile paylaşılması

Yatırımcılarımız ve ihracatçılarımıza her türlü bilgi desteğinin (mevzuat, istatistik vs.) sunulması

Türkiye'de gerçekleşen fuarların tanıtımı ve Bulgar firmaların fuarlara yönlendirilmesi

VIP

Belirli sektörlerde Türkiye'den ithalat yapmak isteyen büyük şirketlere ülkemizde VIP alım heyetleri düzenlenmesi